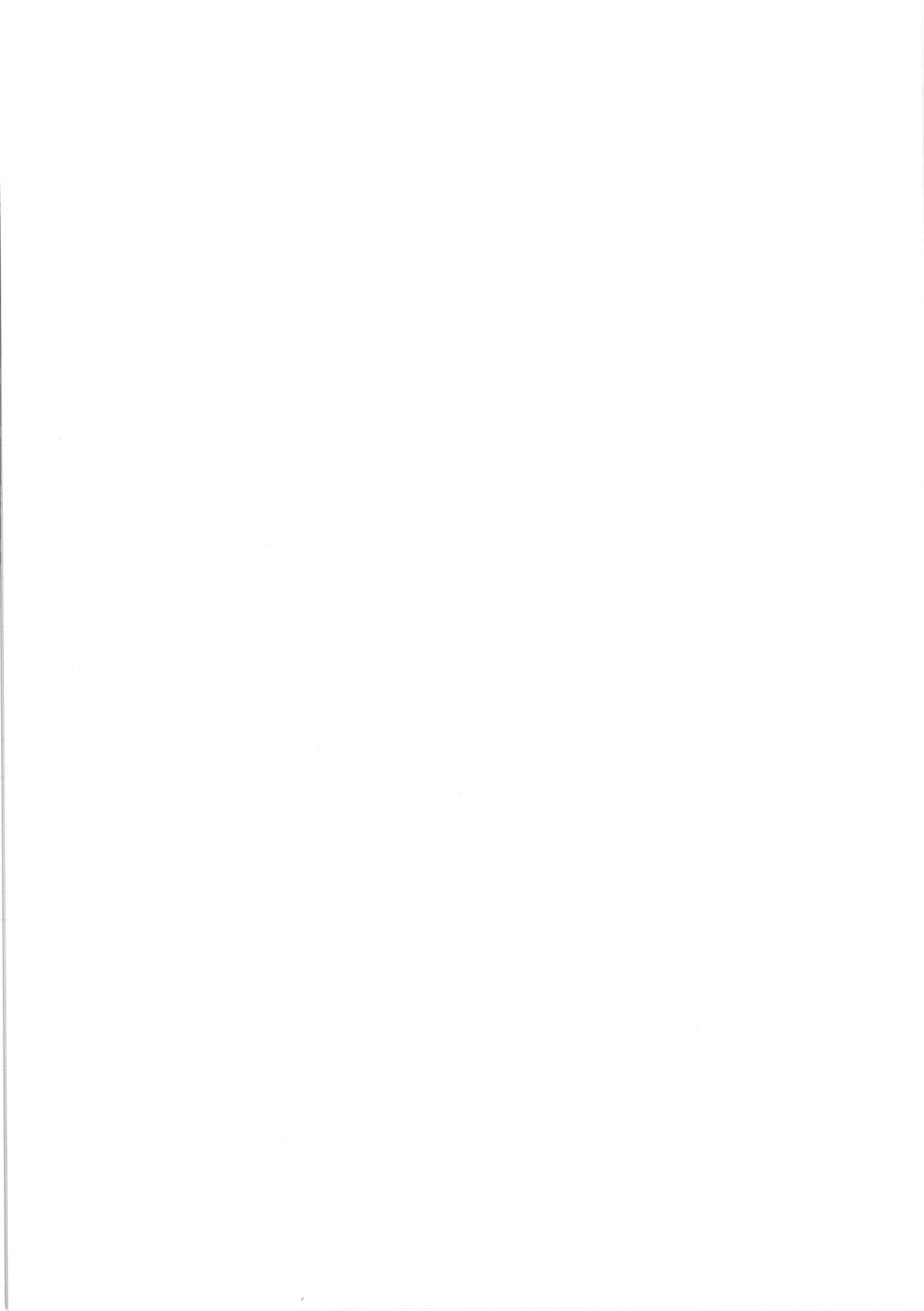

การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติงาน สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๕

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เรื่องการทำงานร่วมกัน

กับเพื่อนร่วมงาน
ไม่ใช่คำว่า ทำงานร่วมกัน...อยู่ร่วมกัน
ไม่น้อยกว่าวันละ 8 ชั่วโมง...ทุกวัน...
ไม่เพียงแต่พูดคุยเรื่องงาน...หากแต่ต้องมี
ความรู้สึกที่ดีต่อกันด้วย...แม้จะมีความสัมพันธ์
ที่ดึงเครียด...สูบลอยตัวให้สนิย สนาย ไม่ได้...
พบกันถือว่ามีวาระนาต่องกัน...อยู่ร่วมกันเกี้ยงควรจะ...
เข้าใจกัน...ให้อภัย...และใส่ใจซึ่งกันและกัน.

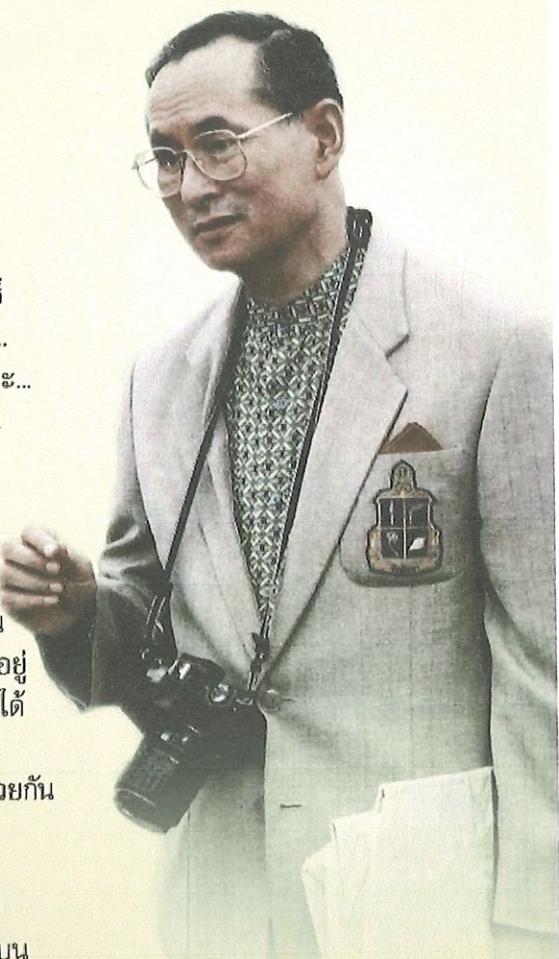
กับหัวหน้า
บางครั้งก็เอาใจเขามาใส่ใจเราน้ำang
เขามักจะมาต่อว่ามากกว่าอยอมรับ
สิ่งที่เขาให้ทำก็จะเหมือนกับว่า ไม่รู้จักจบสิ้น
หากลองกลับกัน ให้เราไปอยู่ในตำแหน่งที่เขา衍inอยู่
เราคงจะเข้าใจเขาได้ง่ายหน่อย... และให้อภัยเขาได้
กับหัวหน้า...ไม่จำเป็นต้องเป็นคู่ปรับกัน
แต่จะต้องรู้จักที่จะแบ่งปัน...เรียนรู้...และเติบโตไปด้วยกัน

กับลูกน้อง
เป็นพระรู้จักให้ ผลตอบแทนก็กลับมามาก
กับลูกน้อง ไม่ใช่เป็นความสัมพันธ์เฉพาะเบื้องบน
กับเบื้องล่างเท่านั้น ยังมีความสัมพันธ์ทางด้าน
ทุนส่วนอยู่ด้วย รู้จักเข้าใจและให้อภัยซึ่งกันและกัน
หากรู้จักยอมรับมากกว่าที่จะจับผิด ให้ร้อยรึม
มากกว่าสายตาอันต้านตีเดิน ผลตอบแทน
ที่ทั้งสองฝ่ายจะได้รับก็ยิ่งจะมากตามไปด้วย

กับเพื่อน
แค่คิดถึงกันบ้างก็ดีใจแล้ว

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เรื่องการทำงานร่วมกัน

สารนี้	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	๑
ส่วนที่ ๑ บทนำ	
ชื่อผู้เขียน	๑
มรดกเด่นของชาติและภูมิประเทศ	๒
นโยบายและเป้าหมายของสถาบัน	๓
ส่วนที่ ๒	
ทฤษฎีหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง	๔
ประเทศไทยกับเศรษฐกิจพอเพียง	๕
การดำเนินชีวิตตามแนวทางราชดำเนินพอเพียง	๖
คุณสมบัติเศรษฐกิจพอเพียง	๗
ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง	๘
พระราชนิรันดร์ พระบรมราชโถวท	๙
หลักการทรงงานของในหลวง รัชกาลที่ ๙	๑๐
ส่วนที่ ๓	
การนำหลักของรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติงานในสถาบัน	๑๑
แนวทางการบริหารจัดการ	๑๐
การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง	๑๐
การนำไปปรับปรุง	๑๑
การเป็นหัวอย่างที่ดี	๑๑
ในด้านต่างๆ	๑๒
ส่วนที่ ๔	
ผลคาดว่าจะได้รับ/ข้อเสนอแนะ	๑๓
บรรณาธิการ	๑๔
คณฑ์ทำรายงาน	๑๕

ສາຮນໍ້າທາງ

ທີ່

၃.၁၂ ແນວທາງກາຣນິທາຮົດກາຣ	၃၀
၃.၃ ກາຣນະຍຸກຕີເສົ່າເຕັມສູງກົງພອເພີຍ	၃၀
၃.၄ ກາຣນໍາໄປປິບນິ້ນ	၃၁
၃.၅ ກາຣເປັນຕົວຍ່າງທີ່	၃၁
၃.၆ ໃນຕໍ່ານທາງ	၃၂

บทสรุปของผู้บริหาร

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำการดำเนินการที่ดี ต้องสร้างฟื้นฟูงานศิลป์ ความพอเพียง กองกิน พอใช้ของประชาชน ส่วนใหญ่เมืองที่นักก่อ โดยใช้ชีวิตระดับอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่สูงต่อทางหลักวิชาการ เมื่อได้ฟื้นฟูงานความมั่นคงพร้อม พอกสมควร และปฏิรูปตัวเองแล้ว จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญ และฟื้นฟูงานเศรษฐกิจขึ้นที่สูงขึ้นโดยดำเนินการต่อไป...”

(๑๙ กรกฎาคม ๒๕๓๗)

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ทั่งอยู่ในราภูมิของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ทั่งบนฟื้นฟูงานของทางสายการ และความไม่ประมาณตัว คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นฟื้นฟูงานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ มั่นญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาซึ่งแนวทางการดำรงอยู่และปฏิรูปตัวของประชาชนในทุกระดับ ที่แต่ละคนครอบครัว ระดับชุมชน สถานศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษา จนถึงระดับรัฐ ที่ในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายการ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้เกิดที่นั่นต่อโลกยุคโลกภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ต้องพอสมควร ต่อการจะทนได้ จึงเกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างปัจจุบันในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขยายเติบโต กัน จะต้อง เศรษฐร่างฟื้นฟูงานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักกฎหมาย และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ มั่นญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและก้าวข้าม ทั้งด้านวัสดุ สังคม ชีวภาพด้านน แสงสว่าง และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้เดินหนึ่งเดินสอง จึงได้น้อมนำเจ้าหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำมาปรับใช้ในสถาบันฯ เพื่อพัฒนาบุคลากร พัฒนาสถานศึกษาให้บรรหนักกิจที่การดำเนินการด้านต่างๆ เพื่อให้รอดพ้น จากรากฐานอุตสาหกรรมเศรษฐกิจ และสามารถดำเนินการอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ จึงจะนำไปสู่สังคมที่มั่นคง มีศรัทธา และยั่งยืน ต่อไปในอนาคต

นายสิริพงษ์ พด德拉

ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔

ส่วนที่ ๑

บทนำ

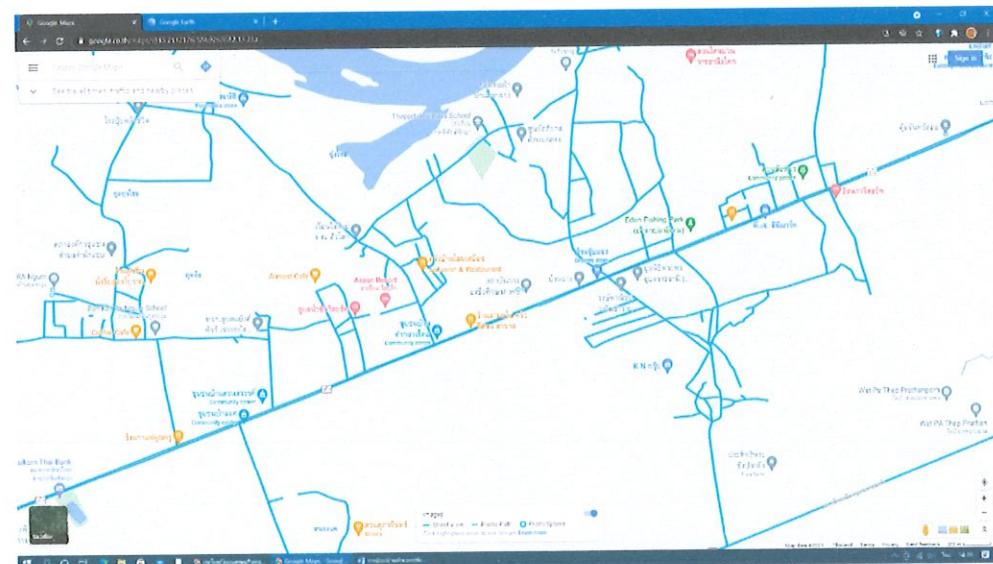
๑.๑ ข้อมูลทั่วไป

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔ Institute of Vocational education Northeastern Region ๔ เป็นสถาบันอุดมศึกษาในกำกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ จัดทำกฎหมายกระทรวงจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๕ ผ่านคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๕๕ และประกาศกฎกระทรวงฯ ในราชกิจจานุเบกษา ในวันที่ ๒๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงเกิดการรวมตัวกันของ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา และ วิทยาลัยการอาชีพในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง ๒ คือ อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร และอำนาจเจริญ ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
๒. วิทยาลัยอาชีวศึกษาอุบลราชธานี
๓. วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม
๔. วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ
๕. วิทยาลัยการอาชีพศรีสะเกษ
๖. วิทยาลัยเทคนิคยโสธร
๗. วิทยาลัยเทคนิคอำนาจเจริญ

เพื่อทำหน้าที่ผลิตปัญญาชนคนอาชีวศึกษา สู่ตลาดแรงงานซึ่งในปัจจุบันถือว่ามีความต้องการสูง และเพิ่มอัตรากำลังคนอาชีวศึกษาให้ได้รับการศึกษาขั้นสูง โดยเปิดทำการสอนในระดับปริญญาตรี (สาขาวิชานักศึกษา) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สถานที่ตั้ง เลขที่ ๖๓๒ หมู่ที่ ๔ ถนนวริน - พิบูล ตำบลบุ่งใหม่ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ๙๐๐๘๐ บนพื้นที่ ๓๑ - ๑ - ๕ ไร่ ติดต่อ โทรศัพท์/โทรสาร ๐๔๔-๒๑๐๖๙๑ เว็บไซต์ <http://www.ivenet.ac.th>

วิสัยทัศน์ (Vision) “เป็นผู้นำการผลิตและพัฒนากำลังคน”

พันธกิจ (Mission)

๑. ส่งเสริมการผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ
๒. ส่งเสริมการทำผลงานวิจัย และการผลิตผลงานทางวิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน พัฒนาชุมชนและประเทศ
๓. สร้างศักยภาพในการให้บริการวิชาการเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคม
๔. ส่งเสริมสถานศึกษาในสถาบันฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ นำนวัตกรรมศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

ปรัชญา “ประยูรา. ภูยส. ภูมิปัญญา เขตตั้ง”

“ปัญญา พัฒนา ภูมิปัญญาท่องถิน”

เอกลักษณ์ (Uniqueness) “สร้างสรรค์คนอาชีพ อาย่างมีคุณภาพ”

อัตลักษณ์ (Identity) “เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน มากลั้นจิตอาสา พัฒนาธรรมชาติ เปี่ยมสะอดด้วย คุณธรรม”

คำขวัญ “ฝีมือดี มีทักษะ เสียสละเพื่อสังคม”

ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ (Strategic Issue)

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคุณภาพและเพิ่มปริมาณผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาดแรงงานในประเทศไทยและต่างประเทศ

กลยุทธ์

๑. สร้างพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอน
๒. สร้างภาพลักษณ์ และบุคลิกภาพที่ดีให้กับผู้เรียน
๓. พัฒนาคุณภาพและสมรรถนะผู้เรียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ เสริมสร้างสมรรถนะและประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณภาพของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษา

กลยุทธ์

๑. พัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
๒. พัฒนาการวิจัยสถาบัน นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ให้มีประสิทธิภาพ
๓. ส่งเสริมพัฒนาการจัดระบบเครือข่ายการวิจัยนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมยกระดับมาตรฐานสถาบันในด้านการจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับและเพิ่มศักยภาพให้เป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพของชุมชน

กลยุทธ์

๑. สนับสนุนการผลิตสื่อการเรียนการสอน ใบงาน ใบความรู้
๒. ส่งเสริมพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่
๓. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร วิเคราะห์ สร้างเคราะห์ เพื่อการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ เข้าสู่สถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรม
๔. ให้สถาบันเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ สร้างเครือข่ายและสนับสนุนให้มีการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานประกอบการ และสถานศึกษาทั้งภายในและต่างประเทศ

กลยุทธ์

๑. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
๒. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ
๓. ส่งเสริมการระดมทรัพยากรสร้างเครือข่ายในการจัดการอาชีวศึกษา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ร่วมมือกับสถานประกอบการในการเปิดสอน ปรับปรุงหลักสูตร ระดับ ปวช. ปวส. และปริญญาตรี สายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

กลยุทธ์

๑. แสวงหาความร่วมมือเพื่อส่งเสริมให้มีครุในสถานประกอบการ
๒. ลงนามความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน สถานประกอบการ เพื่อร่วมกันพัฒนาหลักสูตร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๖ ยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการแนวใหม่ให้มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์

๑. พัฒนาการบริหารสถาบันให้มีประสิทธิภาพเป็น เอกภาพ ธรรมาภิบาล
๒. ส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารงานภายใต้สถาบัน

นโยบายและเป้าหมายของสถาบันฯ (Objectives)

๑. ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่ المناسبการปฏิบัติการสอน
๒. ส่งเสริมการวิจัย การถ่ายทอดวิชาการและเทคโนโลยี
๓. ทะนุบำรุงศิลปะ ศาสนา วัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้การบริการวิชาการและวิชาชีพ แก่สังคม

ส่วนที่ ๒

๒.๑ ทฤษฎีหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง “...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัยว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่สมัยใหม่ แต่เราอยู่พ่อเมืองกินและขอให้ทุกคน มีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พ้อยพอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งใจอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ ที่จะให้มีเมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ว่ามีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เรา ก็จะยอดยิ่งวดได้...” (๔ ธันวาคม ๒๕๑๗) พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นหลัก แต่เพียงอย่างเดียวอาจจะเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ พื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้นไป

๒.๒ ประเทศไทยกับเศรษฐกิจพอเพียง

จุดเริ่มต้นของแนวคิดปรัชญาความพอเพียง มาจากหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือ “หลักการทรงงาน ๒๓ ข้อ” ซึ่งพระองค์ได้ยึดถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานเสมอมา และได้ทรงพระราชทานเป็นแนวทางให้กับพสกนิกร อาทิ “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” โดยศึกษารายละเอียด ครบถ้วนอย่างเป็นระบบ ทั้งจากเอกสารและสอบถามผู้รู้, “ทำตามลำดับขั้น” โดยเริ่มต้นทำงานจากสิ่งที่จำเป็น ที่สุดก่อน โดยเรื่องความพอเพียงนั้นปรากฏอยู่ใน ๓ หลักการ คือ

๑. การพึ่งตนเอง คือ การอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อมและสามารถพึ่งตนเองได้

๒. พ้อยพอกิน คือ การมีชีวิตอยู่ในขั้นของความพอดี

๓. เศรษฐกิจพอเพียง คือ การดำเนินไปในทางสายกลาง ด้วยความพอประมาณและความมีเหตุผล ซึ่งอาจจำจำจ่ายๆ ในข้อ ๓ พ. คือ “พึ่งตนเอง” “พ้อยพอกิน” “พอเพียง” ๓ หลักการสั้นๆ ง่ายๆ แห่งความพอเพียง ซึ่งเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ที่ไม่ได้มีเพียงเรื่องของหลักการด้านงานเกษตร อาทิ การทำไร่นาสวนผสม หรือการพัฒนาชุมชนเพียงเท่านั้น แต่หลักการ ๓ พ. ยังเป็นแนวทางที่นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ทุกเรื่อง และเข้าถึงผู้คนทุกกลุ่ม ซึ่งการใช้ชีวิตด้วยการพึ่งตนเอง พ้อยพอกิน และพอเพียง ตามรอยที่พ่อนำทางไว้ ทำให้ผู้ที่ปฏิบัติตามได้พนักความสุขที่แท้จริง และไม่หวาดหวั่นกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก เพราะเมื่อเข้าใจถึงแก่นแท้ของคำว่าพอแล้วไม่ว่าโลกจะโลกาภิวัตน์ไปมากเพียงใด ก็ไม่ได้ทำให้ความมั่นคงผาสุก ลดน้อยลง

เศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้ผู้ผลิต หรือผู้บริโภค พยายามเริ่มต้นผลิต หรือบริโภคภายใต้ขอบเขต ข้อจำกัดของรายได้ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน ซึ่งก็คือ หลักในการลดการพึ่งพา เพิ่มขีดความสามารถ ในการควบคุมการผลิตได้ด้วยตนเอง และลดภาระภารณ์เสี่ยงจากการไม่สามารถควบคุมระบบตลาด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เศรษฐกิจพอเพียงมิใช่หมายความถึง การกระเบียดกระเสียรจนเกินสมควร หากแต่อาจฟูมเฟือยได้เป็นครั้งคราวตามอัตภาพ แต่คนส่วนใหญ่ของประเทศไทย มักใช้จ่ายเกินตัว เกินฐานะ ที่หมายได้

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปสู่เป้าหมายของการสร้างความมั่นคงในทางเศรษฐกิจได้ เช่น โดยพื้นฐานแล้ว ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของประเทศไทยเน้นที่เศรษฐกิจ การเกษตร เน้นความมั่นคงทางอาหาร เป็นการสร้างความมั่นคงให้เป็นระบบเศรษฐกิจในระดับหนึ่ง จึงเป็นระบบเศรษฐกิจที่ช่วยลดความเสี่ยง หรือความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาวได้

เศรษฐกิจพอเพียง สามารถประยุกต์ใช้ได้ในทุกรายดับ ทุกสาขา ทุกภาคของเศรษฐกิจ ไม่จำเป็นจะต้อง จำกัดเฉพาะแต่ภาคการเกษตร หรือภาคชนบท แม้แต่ภาคการเงิน ภาคอสังหาริมทรัพย์ และการค้าการลงทุน ระหว่างประเทศโดยมีหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ เน้นการเลือกปฏิบัติอย่างพอประมาณ มีเหตุมีผล และสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและสังคม

๒.๓ การดำเนินชีวิตตามแนวพระราชดำริพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเข้าใจถึงสภาพสังคมไทย ดังนี้ เมื่อได้พระราชทาน แนวพระราชดำริ หรือพระบรมราโชวาทในด้านต่างๆ จึงทรงคำนึงถึงชีวิต สภาพสังคมของประชาชนด้วย เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด ที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้งในทางปฏิบัติได้ ดังนี้

๑. ยึดความประหยัด ตัดถอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดลงความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต
๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต
๓. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการค้าแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรง
๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยาก ด้วยการขวนขวยไฟห้ามรู้ให้มีรายได้ เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ
๕. ปฏิบัติในแนวทางที่ดี ลดลงสิ่งชั่ว ประพฤติตามหลักศาสนา

๒.๔ คุณสมบัติเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๕ ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบี่ยดเบี้ยนตนเอง และผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เข้มข้นยิ่งกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต^๑

ดร.จิราภรณ์ อุคราภรณ์ อุยธยา ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง อธิบาย ถึงการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ว่า เป็นการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายก่อการและความไม่ประมาณ โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเองตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำต่างๆ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่มากและไม่น้อยจนเกินไป ไม่เบี่ยดเบี้ยนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่พอประมาณ ความมีเหตุผล หมายถึง การใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงรอบตัว ปัจจัยเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ และคุณธรรม เป็นเงื่อนไขพื้นฐาน กล่าวคือ เงื่อนไขความรู้ หมายถึง ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังในการดำเนินชีวิตและการประกอบการงาน ส่วนเงื่อนไขคุณธรรม คือ การยึดถือคุณธรรมต่างๆ อथิ ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร การมุ่งต่อประโยชน์ส่วนรวมและการแบ่งปัน ฯลฯ ตลอดเวลาที่ประยุกต์ใช้ปรัชญา

อภิชัย พันธุเสน ผู้อำนวยการสถาบันการจัดการเพื่อชนบทและสังคม ได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น “ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง” ทั้งนี้เนื่องจากในพระราชนำรัศมนี ได้ให้คำอธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียง ว่า “คือความพอประมาณ ซึ่งตรงไม่โลภมาก และต้องไม่เบี่ยดเบี้ยนผู้อื่น” ได้จัดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็น “ข้อเสนอในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามแนวทางของพุทธธรรมอย่างแท้จริง”

¹ mülinichiyaphatana https://www.chaipat.or.th/site_content/item/3579-2010-10-08-05-24-39.html

ທັງນີ້ເນື່ອງຈາກໃນພຣະຈາດດຳຮັສທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄໍາອົບຍິດຕື່ງ ເສດຖະກິຈພອເພີ່ງ ວ່າ “ຄືອຄວາມພອປະມານ ຂໍອຕຽງ ໄມໂລກນັກ ແລະ ຕ້ອງໄມ່ເປີຍດເບີນຜູ້ອື່ນ”

ຮະບບເສດຖະກິຈພອເພີ່ງມຸ່ງເນັນໃຫ້ບຸຄຄລສາມາຮັກປະກອບອາຊີພໄດ້ອ່າຍ່າຍ່ິນ ແລະ ໃຊ້ຈ່າຍເງິນໃຫ້ໄດ້ ມາຍ່າຍ່າຍພອເພີ່ງແລະ ປະຫຍັດ ຕາມກຳລັງຂອງເຈັນຂອງບຸຄຄລນີ້ ໂດຍປຣາຈາກກາຮັກງູ້ທີ່ຢືນສິນ ແລະ ອັນນີ້ ເຈັນເຫຼືອ ກີ່ແບ່ງເກີບອມໄວ້ບາງສ່ວນ ຂ່ວຍເຫຼືອຜູ້ອື່ນບາງສ່ວນ ແລະ ອາຈະໃຊ້ຈ່າຍມາເພື່ອປັຈຍໍເສີມອົກບາງສ່ວນ ສາເຫຼຸທີ່ແນວທາງກາຮັກຈິວິຕອຍ່າງພອເພີ່ງ ໄດ້ງຸກລ່າວ່າຈີ່ອ່າຍ່າຍກວ້າງຂວາງໃນຂະນີ້ ເພຣະສກາພກກາຮັກຈິວິຕ ຂອງສັກນຸ່ມໃນປັຈບັນໄດ້ງຸກປຸລູກຝຶ່ງ ສ້າງ ທີ່ອກຮະຕຸນ ໃຫ້ເກີດກາຮັກໃຊ້ຈ່າຍ່າຍ່າຍເກີນຕົວ ໃນເຮືອງ ທີ່ໄມ່ເກີ່າຂ້ອງທ່ານກ່າວກ່າວ ຖ້າ ເຊັ່ນ ກາຮັກບົນເທິງຫລາກຫລາຍຮູບແບບ ຄວາມສ່ວຍຄວາມຈາມ ກາຮັກແຕ່ງຕ້ວຕາມແພື່ນ ກາຮັກພັນທີ່ເສີຍໂຈດ ເປັນຕັນ ຈົນທຳໄຫ້ໄມ່ມີເງິນເພີ່ງພອ ເພື່ອຕອບສົນອງຄວາມຕ້ອງກາຮັກເຫັນນັ້ນ ສ່າງພລໃຫ້ເກີດກາຮັກງູ້ທີ່ຢືນສິນ ເກີດເປັນວິວຈັກທີ່ບຸຄຄລນີ້ໄມ່ສາມາດ ພຸດອອກມາໄດ້ຄ້າໄມ່ເປີຍແນວທາງໃນກາຮັກຈິວິຕ

ດຣ. ສຸເມືອ ຕັນຕີເວັບກຸລ ໄດ້ກ່າວວ່າ “ຫລາຍ ພ ດັນກລັບມາໃຊ້ຈິວິຕອຍ່າຍຄົນຈົນ ຈຶ່ງເປັນກາຮັກປັບຕົວ ເຂົ້າສູ່ຄຸນກາພ” ແລະ “ກາຮັກມີອຳທຳວ່າຄວາມມື່ເຫຼຸມື່ຜລ ເປັນຄຸນຄ່າຂອງເສດຖະກິຈພອເພີ່ງ”²

໤.6 ພຣະຈາດດຳຮັສ ພຣະບຣມຣາໂຈວາຫ

“...ກາຮັກພັນທີ່ມະນີ້ຈຳເປັນທີ່ອ່າຍ່າຍກວ້າງ ເຊັ່ນ ເວັ້ນທີ່ວ່າກາຮັກສ້າງພື້ນຖານ ທີ່ອ ດວກມີກິນມີໃຈຂອງປະຫຼາດກ່ອນທ່າວ່າ ວິທີກາຮັກທີ່ປະຫຼາດກ່ອນທ່າວ່າວິທີກາຮັກທີ່ຈຳເປັນທີ່ອ່າຍ່າຍກວ້າງ ແຕ່ງຸກທີ່ຈຳກວ້າມທີ່ກວ້າງ ເສື່ອພື້ນຖານເກີດຈີ່ນີ້ຄອງກວດກວດແຕ່ວ່າ ລົງດອນສ້າງເສີມຄວາມເຈີ່ງໜີ້ ປີ່ຫຼຸງຈີ່ນີ້ກວ້າມຈຳຕົວທີ່ອ່າຍ່າຍກວ້າງ...ດ້ວຍຄວາມຮອນຄອນຮົມທີ່ຈຳກວ້າງແຕ່ປະຫຼາດກ່ອນທີ່ນີ້ ກີ່ເພື່ອນ່ອງກົ່າຄວາມຄິດພັດລົ້ມເທົກ ແລະ ເພື່ອໃຫ້ ນຮຽດຖຸພົດສໍາເລົ່າເຖິງໄຟ່ແນ່ນອອນນຮີມຮູ້ນີ້...”

ພຣະນຣມຣາໂຈວາໃນພິສພຣະທານປີ່ສູງສູນທ່ຽນ
ຂອງນທກວິທາດີ່ເກຫຍາຕ່າສົກສົກລ ກຣກງາຄມໄລ້

ທຣງເສດັ່ຈີພຣະຈາດນີ້ເນີນເຢີມຮາຍງວ່າ

² <http://socialbkk.org/index.php/th/91-2016-09-06-04-05-32/329-2016-12-02-08-52-50>

“...การที่จะทำโครงการอะไร จะต้องทำด้วยความรอบคอบ และอย่าตาโตเกินไป...แต่ข้อสำคัญที่ อยากระบุถึงคือ ถ้าเราทำโครงการที่เหมาะสม ขนาดที่เหมาะสมอาจจะไม่ดูหรูหรา แต่จะไม่ล้มหรือถ้ามีอันเป็นไป ก็ไม่เสียมาก...มาเร็ว ๆ นี้โครงการต่าง ๆ โรงงานเกิดขึ้นมาก จนกระทั่งคนนิ่งกว่าประเทศไทย นี้จะเป็นเสื่อตัวเล็ก ๆ แล้วก็เป็นเสื่อตัวโตขึ้น. เราไปเห็นว่าจะเป็นเสื่อ...การจะเป็นเสื่อนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบ “พอเพียงกัน. แบบพอเพียงกันนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ให้มีพอเพียงกับตัวเอง...”

พระราชดำรัสในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๕ ธันวาคม ๒๕๓๙

“.....พอเพียง นี้ก็หมายความว่า มีกินมีอยู่ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหาก็ได้แต่ว่าพอ....คนเราถ้าพอด้วยความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบี้ยนคนอื่นน้อย. ถ้าทุกประเทศมีความคิด – อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ - มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราจะอยู่เป็นสุขพอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหาก็ได้แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบี้ยนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พุ่งจากพอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัตินก็พอเพียง...”

พระราชดำรัสในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา : ๕ ธันวาคม ๒๕๓๙³

³ https://www.nesdc.go.th/ewt_w3c/ewt_dl_link.php?filename=sufficient_economy&nid=9198

“การใช้จ่ายโดยประหยัดนั้น จะเป็นหลักประกันความสมบูรณ์พูนสุขของผู้ประหยัดเองและครอบครัว ช่วยป้องกันความขาดแคลนในวันข้างหน้า การประหยัดดังกล่าว呢ี้ จะมีผลต่อไม่เฉพาะแก่ผู้ประหยัดเท่านั้น ยังจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติด้วย”

พระราชนารถพะนาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๗

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอเพียง พอกิน พอยใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขึ้นทีสูงขึ้นโดยลำดับต่อไป...”

พระบรมราโชวาทพะนาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในพิธี
พระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๗

“...วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและประชาชนโดยทั่วไป มีความเปลี่ยนแปลงมาตลอด เนื่องมาจาก ความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่น ๆ ของโลก ยกยิ่งที่เราจะหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง ประคับประคองตัวเรามากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่โดยประยุทธ์ เพื่อที่จะอยู่ให้รอด และก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ์...”

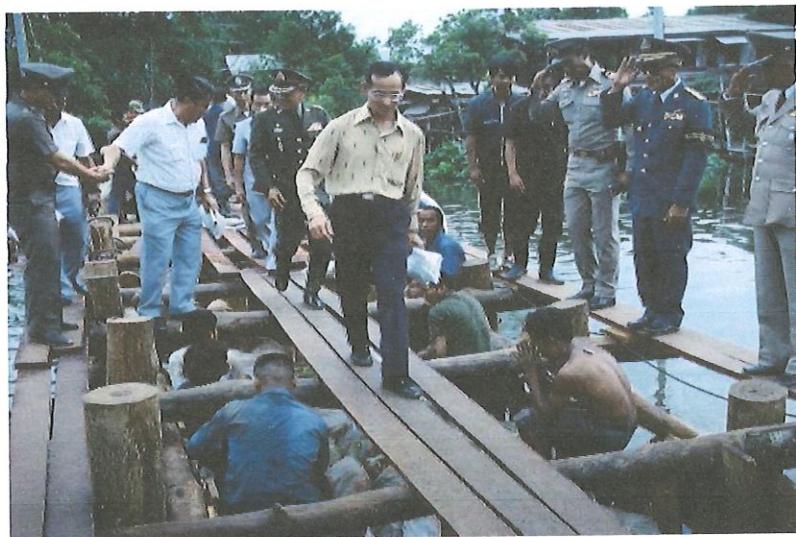
พระราชนัดดาฯ ทรงนาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในโอกาสสวนชันปีใหม่
วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๑

“...เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาของเศรษฐกิจ การที่ต้องใช้รถໄດต้องไปซื้อ เราต้องใช้ต้องหาเงินมาสำหรับซื้อน้ำมัน สำหรับรถໄດ เวลารถໄດเก่าเราต้องยิ่งซ่อมแซม แต่เวลาใช้น้ำมันมาก็ต้องป้อนน้ำมันให้เป็นอาหาร เสร็จแล้วมัน คายควัน ควันเราสุดเข้าไปแล้วก็ปวดหัว ส่วนความเวลาเราใช้เราก็ต้องป้อนอาหาร ต้องให้กล้า ให้อาหารมัน กิน แต่ว่ามันคายออกมามา ที่มันคายออกมากเป็นปุ่ย แล้วก็ใช้ได้สำหรับให้ที่ดินของเราไม่เสีย...”

พระราชนัดรัฐมนตรีที่ประชุมชักจูงเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๗

“...ในทุกกรณี ประเทศไทยยังมีทรัพยากรพร้อมอยู่ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคล ซึ่งสามารถนำมาใช้สร้าง ความอุดมสมบูรณ์ และเสริมราษฎรภาพอันสวยงามของบ้านเมืองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสำคัญที่สุด คือรู้จักใช้ทรัพยากรนั้นอย่างดี โดยมุ่งดึง ประโยชน์แห่งจริงที่จะเกิดแก่ประเทศไทย...”

พระราชนัดรัฐมนตรีที่ประชุมชักจูงเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๗

“...เราไม่เป็นประเทศร่ำรวย เรายังพอมีสมควร พอยู่ได้ แต่ไม่เป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมาก เราไม่อยากจะเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมาก เพราะถ้าเราเป็นประเทศก้าวหน้าอย่างมากก็จะมีแต่ถอยกลับ ประเทศเหล่านั้นที่เป็นประเทศอุตสาหกรรมก้าวหน้า จะมีแต่ถอยหลังและถอยหลังอย่างน่ากลัว แต่ถ้าเรามีการบริหารแบบเรียกว่าแบบคนจน แบบที่ไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคีนี้และคือเมตตากัน จะอยู่ได้ตลอดไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ทรงนาคนพิตร เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๙

“...ความจริงเคยพูดเสมอในที่ประชุมอย่างนี้ว่า การจะเป็นเสื่อนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอเพียงกันนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง อันนี้ก็เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัว จะต้องหอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียงพอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก อย่างนี้ท่านนักเศรษฐกิจต่าง ๆ ก็มาบอกว่าล้าสมัยจริง อาจจะล้าสมัย คนอื่นเขาต้องมีเศรษฐกิจ ที่ต้องมีการแลกเปลี่ยน เรียกว่าเศรษฐกิจการค้า ไม่ใช่เศรษฐกิจความพอเพียง เลยรู้สึกว่าไม่หุ้นหรา แต่เมื่อไหร่ไทยเป็นประเทศที่มีบุญอยู่ว่า ผลิตให้พอเพียงได้...”

“...การกู้เงินนี้นำมาใช้ในสิ่งที่ไม่ทำรายได้นั้นไม่ดี อันนี้เป็นข้อสำคัญ เพราะว่าถ้ากู้เงินและทำให้มีรายได้ก็เท่ากับจะใช้หนี้ได้ ไม่ต้องติดหนี้ ไม่ต้องเดือดร้อน ไม่ต้องเสียเกียรติ กู้เงินนั้น เงินจะต้องให้เกิดประโยชน์ ไม่ใช่กู้สำหรับไปเล่นไปทำอะไรที่ไม่เกิดประโยชน์...”

“...เมื่อปี ๒๕๑๗ ถึง ๒๕๔๑ กี ๒๔ ปีใช่ไหม วันนั้นได้พูดว่า เราชาระปฏิบัติให้พอเพียงกัน พอมีพอกิน ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอเพียงก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอเพียงก็ยิ่งดีใหญ่...”

“...สมัยก่อนนี้พอเพียงกัน มาก่อนนี้ก็จะไม่พอเพียง ก็ต้องมีนโยบายที่จะทำเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อที่จะให้ทุกคนพอเพียงได้ ให้พอเพียงนี้หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มฟิ้ง ไม่หุ้นหรา ก็ได้ แต่ว่าพอ แล้วน้ำใจย่าจอาจขาดดูฟุ่มฟิ้ง แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ ยังไงก็ตามท่านอธิบายของเศรษฐกิจพอเพียง หรือระบบพอเพียง ...”

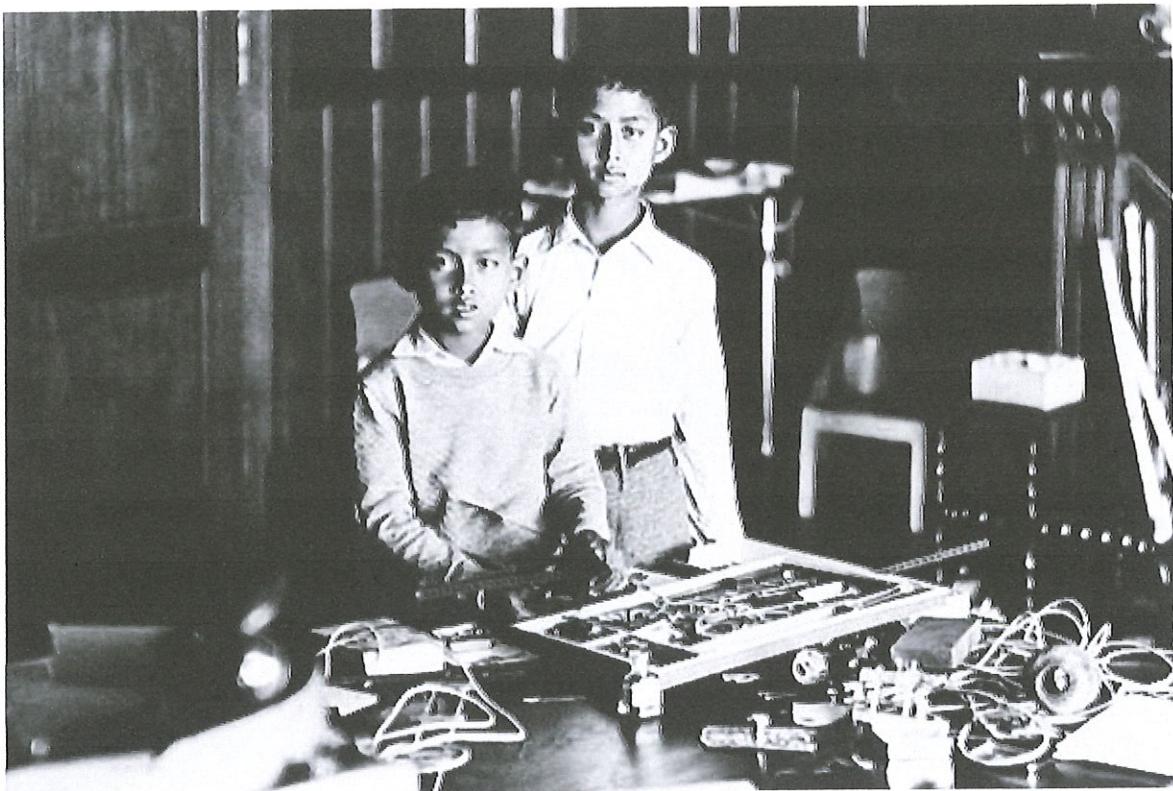
“... แต่ว่าพอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีก คือ คำว่าพอ ก็เพียงพอเพียงนี้ก็พอ ดังนั้นเอง คนเราถ้า พอกใจในความต้องการ ก็มีความโลภน้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบี่ยดเบี้ยนผู้อื่นน้อย...”

“...มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก คนเราจะอยู่เป็น สุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราไว้ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบี่ยดเบี้ยนคนอื่น ต้องให้พอประมาณ ตามอัตภาพ พูดจาถ้าพอเพียง ทำอะไรไร้ก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง...”

“... ความพอเพียงนี้ก็แปล้วความพอประมาณ และความมีเหตุผล...

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระเจ้าพี่นางฯ ทรงพระบรมราชโองการ เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๘

“...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy...”

“...คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่...”

“...Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา เพราะหมายความว่าเรามีความคิดใหม่...”

“...และโดยที่ท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่าเราถ้าสามารถที่จะไปปรับปรุง หรือไปใช้หลักการ เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศไทยและของโลกพัฒนาต่อไป...”

พระราชนัดร์ทรงบทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถนพิตร เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระ

ชนพรรษา วันที่ ๑๗ รวมเดือน๗๙

คนเราถ้าพอยู่ในความต้องการ ...ก็มีความโลภน้อย...

เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย

ถ้าทุกประเทศ...มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง
หมายความว่าพอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก

...คนเราจะอยู่เป็นสุข...

- พระราชนัดร์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช -
พระราชทานแก่คณะบุคลที่เข้าร่วม ณ ศาลาดุสิตวิลล์ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๙

WWW.KAPOOK.COM

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบเสมือนเสาเข็ม ที่ถูกตอกรองรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้แน่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนมากมองไปมุ่งเน้นเสาเข็ม และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป”

พระราชนัดดาสมเด็จพระบรมราชชนกาจิเมธร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถพิตร จากการสารทัย

พญานาคประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๓๗

“...ไฟดับถ้ามีความจำเป็น หากมีเศรษฐกิจพอเพียงแบบไม่เต็มที่ เราไม่เครื่องปั่นไฟ ก็ใช้ปั่นไฟ หรือถ้าขึ้นโบราณ กว่า มีเด็กจุดเทียน คือมีทางที่จะแก้ปัญหาเสมอ ฉะนั้นเศรษฐกิจพอเพียงก็มีเป็นขั้น ๆ แต่จะบอกว่าเศรษฐกิจ พอเพียงนี้ ให้พอเพียงเฉพาะตัวเองร้อยเปอร์เซ็นต์นี้เป็นสิ่งทำไม่ได้ จะต้องมีการแลกเปลี่ยน ต้องมีการช่วยกัน ถ้ามีการช่วยกัน และกเปลี่ยนกัน ก็ไม่ใช่พอเพียงแล้ว แต่ว่าพอเพียงในทฤษฎีในหลวงนี้ คือให้สามารถที่ จะดำเนินงานได้...”

**พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เป็นจิตอาสาสร้างสรรค์ประเทศ
ชนบทฯ ศ่าลอดสีดาลัย วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๓๔**

“...ฉันพูดเศรษฐกิจพอเพียงความหมายคือ ทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง คือทำจากรายได้ ๒๐๐-๓๐๐ บาท ขึ้นไปเป็นสองหมื่น สามหมื่นบาท คนชอบเอาคอมพูดของฉัน เศรษฐกิจพอเพียงไปพูดกันเลอะ เทอะ เศรษฐกิจพอเพียง คือทำเป็น Self-Sufficiency มันไม่ใช่ความหมาย ไม่ใช่แบบที่ฉันคิด ที่ฉันคิดคือเป็น Self-Sufficiency of Economy เช่น ถ้าเข้าต้องการดูที่วี ก็ควรให้เขามีดู ไม่ใช่ไปจำกัดเขาไม่ให้ซื้อที่วีดู เข้าต้องการดูเพื่อความสนุกสนาน ในหมู่บ้านไกล ๆ ที่ฉันไป เขาไม่รู้แต่ใช้แบบต่อวี เขาไม่มีไฟฟ้า แต่ถ้า Sufficiency นั้น มีที่วีเข้าฟุ่มเพื่อย ประโยชน์เมื่อนคนไม่มีสถานศึกษาต่อสูญเสีย แลวยังใส่เนคไทเวอร์ชาเช่ อันนี้ก็ เกินไป...”

**พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ณ พระทำหนักเมือง
ดุ๊ช วังไทรทั่งราษฎร์ วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๔**

“...การอยู่พอมีพอกิน ไม่ได้หมายความว่า ไม่มีความก้าวหน้า มันจะมีความก้าวหน้าแค่พอประมาณ ถ้า ก้าวหน้าเร็วเกินไป ไปถึงขั้นเข้ายังไม่ถึงยอดเขา หัวใจหาย แล้วก็หล่นจากเขา ถ้าบุคคลหล่นจากเขา ก็ไม่เป็นไร ช่างหัวเขา แต่ว่าถ้าคนคนเดียวขึ้นไปวิ่งบนเขา แล้วหล่นลงมา บางทีหัวคนอื่น ทำให้คนอื่นต้องหล่น ไปด้วย อันนี้เดือดร้อน...”

พระราชนัดร์ทรงสมเด็จพระบรมราชินีเนตร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถพิตร

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗

“...เมืองไทยมีทรัพยากรดี ๆ ไม่ทำไม่ใช้ เดียวต้องไปกู้เงินอะไรที่ไหนมา มาพัฒนาประเทศ จริง ๆ สุนัขผึ้งก็ต้องซื้อมา ต้องมี แต่ว่าเรามีของมีทรัพยากรที่ดี เราต้องใช้ ไม่ใช่สูบบ่าน้ำ อื่น ๆ ของอื่นหลายอย่าง แล้วที่นายกฯ พูดถึงทฤษฎีใหม่ พูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง “อ้าเนี่ยเราไม่ได้ซื้อจากต่างประเทศ แต่ว่าเป็นของพื้นเมืองแล้วก็ไม่ได้ อาจจะอ้างว่าเป็นความคิดพระเจ้าอยู่หัว ไม่ใช่ทำมานานแล้ว ทั้งราชการ ทั้งพลเรือน ทั้งทหาร ทั้งตำรวจ ได้ใช้เศรษฐกิจพอเพียงมานานแล้ว...”

พระราชดำริสำหรับสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อในโอกาสวันเดือน
พระราชบรมราช วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗

“...ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง พอดีเพียงคืออะไร ไม่ใช่เพียงพอ คือว่า ไม่ได้หมายความว่า ให้ทำกำไรเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้นเอง ทำกำไรก็ทำ ถ้าเราทำกำไรได้ดี มันก็ดี แต่ว่าขอให้มันพอเพียง ถ้าท่านเอากำไรหน้าเลือดมากเกินไป มันไม่ใช่พอเพียง...”

“...ฟังว่ารัฐบาลหรือเมืองไทย ประชาชน มีเงินเยอะ มีเงินเกิน ก็ใช้สิ เขาหาว่าเราเศรษฐกิจพอเพียง คำว่า พอดีเพียง ถ้ามีเงินก็ต้องใช้ ไม่ใช่ซึ่งเห็นว่า ถ้ามีเงินไม่ต้องซึ่งเห็นว่า ซื้อไปเตอะ อะไรก็ตาม เครื่องบิน เรือ รถถัง ซื้อ ถ้ามีเงินเยอะ ก็ถือว่าสนับสนุนให้จ่าย เดี่ยววันนี้เข้าบอกกว่า ในหนังสือพิมพ์เห็นรีเปล่า ว่าเขาสนับสนุนให้จ่าย ถ้ามีก็จ่าย แต่ถ้าไม่มีก็รับหน่อย ...”

พระราชดำริสำหรับสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เมื่อในโอกาส
วันเดือนพระราชบรมราช วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗⁴

⁴ <https://money.kapook.com/view159964.html>

๒.๖ ๒๓ หลักการทำงานของในหลวง รัชกาลที่ ๙

นำมาปฏิบัติ เพื่อให้เกิดผลต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ สำหรับ ๒๓ หลักการทำงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ มีดังนี้

๑
ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ต้องการได้รู้อะไร ก็ต้องหาคำตอบที่แม่นยำที่สุด ไม่ใช่แค่ฟังคนอื่นเล่า แต่ต้องลองคิดว่า หัวใจของเรามีอยู่ที่ไหน ที่เราต้องการจะไปที่ไหน แล้วคิดว่าต้องทำอย่างไร จึงจะไปถึงที่ต้องการ ไม่ใช่แค่ฟังคนอื่นเล่า แต่ต้องลองคิดว่า หัวใจของเราอยู่ที่ไหน ที่เราต้องการจะไป แล้วคิดว่าต้อง

www.teenee.com

๒
สร้างความเข้าใจและอยากรู้

ต้องรู้เรื่องใดเรื่อง哪ก็ให้เก็บรวบรวมไว้ ผะสอนกัน ให้เข้าใจกัน ไม่ใช่ฟังคนอื่นเล่า แต่ต้องเข้าใจกัน แล้วให้เรื่องราวที่เข้าใจกัน ไม่ใช่ฟังคนอื่นเล่า แต่ต้องเข้าใจกัน

www.teenee.com

พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ทรงปฏิบัติ นับตั้งแต่เสด็จขึ้นเคลิง椀ย์สิริราชสมบัติในปี ๒๕๑๙ แสดงถึงพระมหากรุณาธิคุณในการบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่พสกนิกรได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยพระองค์ทรงยึดหลักการดำเนินงานทางสายกลาง ที่สอดคล้อง กับสิ่งรอบตัว และปฏิบัติได้จริง เป็นแนวทางพัฒนา เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนสูงสุด ซึ่งวิธีการเหล่านี้ ล้วนมีคุณค่าต่อประชาชนที่ควรยึดเป็นแบบอย่าง

๑. “ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ” ก่อนที่จะพระราชทานพระราชดำริเพื่อดำเนินงานโครงการ พระองค์จะทรงศึกษาข้อมูลรอบด้านจากเอกสาร แผนที่ สอบobaam เจ้าหน้าที่ นักวิชาการ และราชภัฏในพื้นที่ ให้ได้รายละเอียดที่เป็นประโยชน์ครบถ้วน เพื่อพระราชทานความช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ตรง ความต้องการของประชาชน

๒. “สร้างความเข้าใจและอยากรู้” พระองค์ทรงพระราชนำรัศตันหนึ่งว่า “ต้องระเบิดจากข้างใน” หมายถึง ต้องมุ่งพัฒนาสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวในชุมชน ที่เข้าไปพัฒนา มีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาเสียก่อน แล้ว จึงค่อยยกมาสู่สังคมภายนอก มิใช่การนำความเจริญจากสังคมภายนอกเข้าไปท่าชุมชนและหมู่บ้าน ซึ่งหลายชุมชนยังไม่ได้ตั้งตัว จึงไม่สามารถปรับตัวได้ตามกระแส การเปลี่ยนแปลงและนำไปสู่ความล่มสลายได้

๓. “แก้ปัญหาที่จุดเด็ก” พระองค์ทรงเปี่ยมด้วยพระราชวิริยาภาพในการแก้ไขปัญหา ทรงมองปัญหาภาพรวม ก่อน และทรงเริ่มแก้ปัญหาจุดเด็กๆ คือ เริ่มแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม ดังพระราชดำรัส ความตอนหนึ่งว่า “...ถ้าปวดหัวก็คิดอะไรไม่ออกเป็นอย่างนั้น ต้องแก้ไขการปวดหัวนี้ก่อน... มันไม่ได้เป็นการแก้อาการจริง แต่ต้องแก้ปวดหัวก่อน เพื่อที่จะให้อยู่ในสภาพที่คิดได้แบบ (Macro) นี้ เขาจะทำแบบบริอหังมหาด ฉันไม่เห็นด้วย อย่างบ้านคนอยู่ เรายอกบ้านมันผุตรังนั้น ผุตรังนี้ไม่คุ้มที่จะซ้อม เอาทากลังรื้อบ้านนี้ ระเบิดเลย เราจะไปอยู่ที่ไหน ไม่มีที่อยู่ วิธีการทำต้องค่าย ๆ ทำ จะไประเบิดหมดไม่ได้...”

แก้ปัญหาจากจุดเด็ก

เมษายน พ.ศ.๒๕๖๗ จัดทำโดยทีม
ศึกษาดูงานฯ ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์
และไม่เป็นสิ่งที่ต้องขาย
รับรองว่าไม่ได้มาตรฐาน ให้กับผู้ที่ต้องการ
ใช้ในเชิงศึกษาดูงาน ทดลอง ฝึกหัด
ไม่ใช่ของค้าขาย หรือสิ่งที่ต้องนำไปขาย
ห้ามนำส่งต่อต่อสาธารณะ หรือส่งต่อผู้อื่นเข้ามา
ดูแล ห้ามนำไปขาย ห้ามนำไปรับประทาน
ห้ามนำส่งต่อต่อสาธารณะ ห้ามนำไปขาย ห้ามนำไปรับประทาน

www.teenee.com

๔. “ทำตามลำดับขั้น” ใน การทรงงานพระองค์ทรงเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน ได้แก่ งานด้านสาธารณสุข, สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน, ให้ความรู้ วิชาการ-เทคโนโลยี เน้นปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราชภูมานำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังพระบรมราโชวาท เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ ความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอเพียงกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานที่มั่นคงพร้อมพัฒนาและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่ายเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขึ้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสถานะของประเทศไทยและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขั้น ซึ่งอาจกล่าวเป็นความยุ่งยากล้มเหลว ได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่ อารยประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้...”

๕. “ภูมิสังคม”

การพัฒนาต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่า เป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอของคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน ดังพระราชดำรัส ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรรมนาถบพิตร ความตอนหนึ่งว่า “...การพัฒนาจะต้องเป็นไปตามภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์และภูมิประเทศทางสังคมศาสตร์ในสังคมวิทยา คือ นิสัยใจคอของคนเราจะไปบังคับให้คนคิดอย่างอื่นไม่ได้ เราต้องแนะนำ เราเข้าไปช่วยโดยที่จะคิดให้เข้ากับเราไม่ได้ แต่ถ้าเราเข้าไปแล้ว เราเข้าไปดูว่าเข้าต้องการอะไรจริง ๆ และก็อธิบายให้เข้าใจหลักการของการพัฒนานี้ก็จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง...”

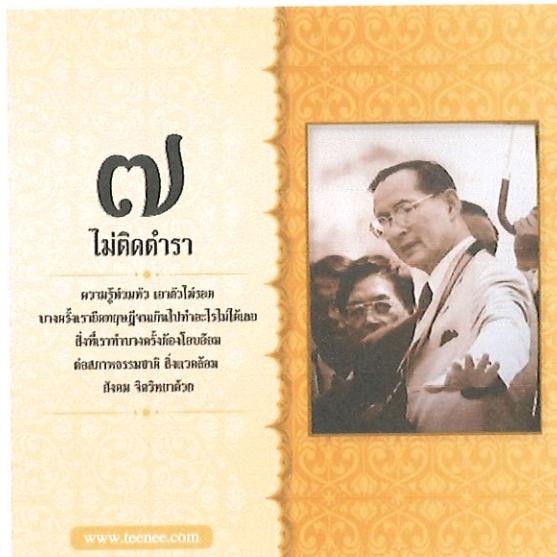
ภูมิสังคม ภูมิศาสตร์
สังคมศาสตร์

เมษายน พ.ศ.๒๕๖๗ จัดทำโดยทีม
ศึกษาดูงานฯ ไม่ใช่ผลภัณฑ์
และไม่เป็นสิ่งที่ต้องขาย
รับรองว่าไม่ได้มาตรฐาน ให้กับผู้ที่ต้องการ
ใช้ในเชิงศึกษาดูงาน ทดลอง ฝึกหัด
ไม่ใช่ของค้าขาย หรือสิ่งที่ต้องนำไปขาย
ห้ามนำไปขาย ห้ามนำไปรับประทาน
ห้ามนำไปส่งต่อต่อสาธารณะ ห้ามนำไปขาย ห้ามนำไปรับประทาน

www.teenee.com

๖. "องค์รวม" ในพระราชทานพระราชนิรนามีภารกิจที่ต้องดำเนินการให้สำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญรุ่งเรือง หรือการแก้ไขปัญหาในสังคม เช่น การแก้ไขความยากจน การดูแลผู้สูงอายุ การอนับตัวประชากร การจัดการอุบัติเหตุ ฯลฯ ที่ต้องมีความร่วมมือและประสานงานกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญมาก แต่ในปัจจุบัน ประเทศไทยเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่สงบทางการเมือง ทำให้ภารกิจดังกล่าวมีความยากลำบากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีความต้องการที่จะรักษาภารกิจดังกล่าวไว้ต่อไป

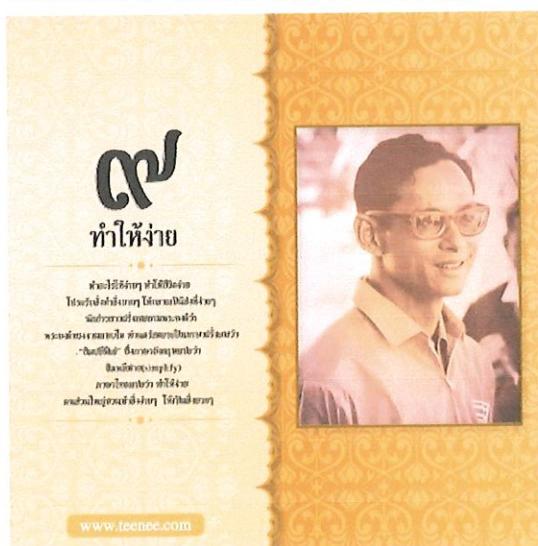
๗. “ไม่ติดตำรา”

หลักการทรงงานของพระองค์ มีลักษณะพัฒนาที่อนุโลม และรวมข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ศิลปะ ฯลฯ ที่มีความซับซ้อน แต่ทรงสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว ไม่ติดอยู่ในกรอบใดๆ ทำให้ทรงสามารถนำพาชาติ向前ไปได้โดยไม่ต้อง受限 คือ “ไม่ติดตำรา”

๘. “ประยัดเรียบง่าย ใช้ประโยชน์สูงสุด”

ทรงประยัดดามากแม้เป็นเรื่องส่วนพระองค์ ดังที่ประชาชนชาวไทยเคยเห็นว่า หลอดยาสีฟันที่นั่นทรงใช้อย่าง

คุ้มค่าอย่างไร ฉลองพระองค์แต่ละองค์ทรงใช้อยู่เป็นเวลานาน หรือแม้แต่ฉลองพระบาทหากำรธุดูก็จะส่งซ่อน และใช้อย่างคุ้มค่า ขณะเดียวกันการพัฒนาช่วยเหลือราษฎร ทรงใช้ความเรียบง่ายและประยัดในการแก้ไขปัญหา ให้ราษฎรสามารถทำได้เอง ประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่ในภูมิภาคมาแก้ไขปัญหาโดยไม่ต้องลงทุนสูงหรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยากนัก ดังพระราชดำริความตอนหนึ่งว่า “...ให้ปลูกป่า โดยไม่ต้องปลูก โดยปล่อยให้เป็นเองตามธรรมชาติ จะได้ประยัดงบประมาณ...”

๙. “ทำให้ง่าย” ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระปริชาสามารถของพระองค์ ทำให้การคิดค้น ดัดแปลง ปรับปรุง และแก้ไข งานพัฒนาประเทศตามแนวพระราชดำริดำเนินไปโดยง่าย และ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ระบบเศรษฐกิจส่วนรวม ทรงโปรดที่จะทำสิ่งที่ยากให้กล้ายเป็นง่าย อันเป็นการแก้ปัญหาด้วยการใช้กฎแห่งธรรมชาติเป็นแนวทาง ดังนั้นคำว่า “ทำให้ง่าย” จึงเป็นหลักคิดสำคัญของการพัฒนาประเทศ ที่มาในรูปแบบของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑๐. “การมีส่วนร่วม” พระองค์ทรงเป็นนักประชาธิปไตย ทรงเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น และทำงานโครงการพระราชดำริ โดยคำนึงถึงความคิดเห็นและ ความต้องการของประชาชน โดยพระองค์ทรงนำ “ประชาพิจารณ์” มาใช้ในการบริหารจัดการ ซึ่งเป็นวิธีที่เรียบง่าย ตรงไปตรงมา โดยหากจะทำโครงการใด จะทรงอธิบายถึงความจำเป็นและผลกระทบที่เกิดกับประชาชนทุกฝ่าย รวมทั้งผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เมื่อประชาชนในพื้นที่เห็นด้วยแล้ว หน่วยราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและร่วมดำเนินการมีความพร้อม จึงจะพระราชทานพระราชดำริให้ดำเนินโครงการนั้น ๆ ต่อไป

๐๐ การมีส่วนร่วม

เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น
ทั้งที่ได้รับการสนับสนุน
รับฟังความคิดเห็นการรับฟังความคิดเห็น
ระหว่างประเทศเพื่อสุภาพสันดิษฐ์

www.teenee.com

๐๐ เปิดประโยชน์ส่วนรวม

ราชบูรณะที่ ๒ ให้เกิดประโยชน์
ให้กับคนที่ขาดแคลน ให้กับคนเมืองและคนตากลาง
คนตากลางที่ขาดแคลน ให้กับคนที่ได้ประโยชน์
มากที่สุดเป็นอย่างเดียว หมายความให้คนตากลาง
มีความสุข ไม่ต้องเดินทางไกล แต่คนเมืองต้องมีส่วนร่วม
ในการรักษาความสงบเรียบร้อยได้

www.teenee.com

๑๑. “ประโยชน์ส่วนรวม”

การปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และการพระราชทานพระราชดำริในการพัฒนาและช่วยเหลือพสกนิกร พระองค์ทรงระลึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ ดังพระราชดำริศักขามตอนหนึ่งว่า “...โครงการใดจะกว่า ขอให้เสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม อันนี้ฟังจนเบื่อ อาจรำคาญด้วยซ้ำว่า โครงการใดโครงการก็อกกว่าขอให้คิดถึง ประโยชน์ส่วนรวม อาจมานึกในใจว่า ให้ ๆ อยู่เรื่อยแล้ว ส่วนตัวจะได้อะไร ขอให้คิดว่าคนที่ให้เพื่อส่วนรวมนั้น มีได้ให้แน่ส่วนรวมแต่อย่างเดียว เป็นการให้เพื่อตัวเอง สามารถที่จะมีส่วนรวมที่จะอาศัยได้...”

๐๑ บริการที่วุฒideียว

วัฒนธรรม วัฒนธรรมที่เรียบง่าย
และเป็นอย่างพอเพียง ให้เกิดประโยชน์มาก
ที่สุดกับคนตากลาง ไม่ใช่เป็นประโยชน์
ให้กับชาวเมืองที่มีความต้องการ ไม่ใช่
ให้กับคนที่ขาดแคลน

www.teenee.com

๑๒. “บริการรวมจุดเดียว”

การบริการรวมจุดเดียว หรือ One Stop Services เกิดขึ้น เป็นครั้งแรกในระบบบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย โดยพระองค์ทรงให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นต้นแบบในการบริการรวมที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่ใช้บริการ ให้ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

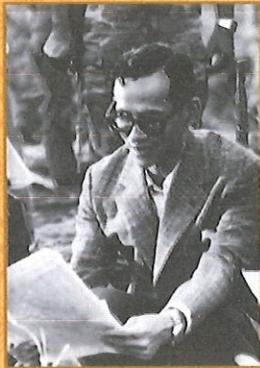

๐๓

ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ

ขอเชิญชวนทุกท่านที่สนใจและอนุรักษ์ชีวิตสัตว์น้ำที่มีอยู่ในประเทศไทยให้ลองมาดู การปลูกป่าด้วยไม้ต้นที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูแล้ว ที่ได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูแล้ว ซึ่งสามารถนำกลับไปปลูกต่อได้ ไม่เสื่อมคลายอีกด้วย

www.teenee.com

๑๓. “ใช้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ”

พระองค์ทรงมองปัญหารธรรมชาติอย่างละเอียด โดยหากเราต้องการแก้ไขธรรมชาติจะต้องใช้ธรรมชาติเข้าช่วยเหลือ เช่น การแก้ไขปัญหาป่าเสื่อมโทรม ได้พระราชทานพระราชดำริ “การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก” ปล่อยให้ธรรมชาติช่วยในการฟื้นฟูธรรมชาติ หรือแม้กระทั่ง “การปลูกป่า ๓ อย่างประโยชน์ ๔ อย่าง” ได้แก่ ปลูกไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล และไม้ฟืน นอกจากได้ประโยชน์ตามประเภทของการปลูกแล้วยังช่วยสร้างความชุมชนให้แก่พื้นดินด้วย พระองค์จึงทรงเข้าใจธรรมชาติและมนุษย์ที่อยู่อย่างเกื้อกูลกัน ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน

๑๔. “ใช้อธรรม ปราบอธรรม” พระองค์ทรงน้ำความจริงเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติ และกฎหมายของธรรมชาติมาเป็นหลักการ แนวปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา และเปลี่ยนแปลงสภาวะที่ไม่ปกติให้เข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ เช่น การนำน้ำดี ขับไล่น้ำเสีย เป็นการเจือจางน้ำเสียให้กลับเป็นน้ำดี ตามจังหวะการขึ้นลงตามธรรมชาติของน้ำ

๐๔

ใช้อธรรมปราบอธรรม

ขอเชิญชวนที่สนใจรู้จักและเข้าใจกฎหมายของธรรมชาติ ที่สำคัญมากที่สุด คือกฎหมายที่ดูแลและรักษาธรรมชาติ ซึ่งเป็นธรรมชาติที่สำคัญมากที่สุด ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดๆ ก็ตาม แต่ก็ต้องรักษาและรักษาไว้ให้ดีที่สุด

๑๕. “ปลูกป่าในใจคน” การปลูกป่าบนแผ่นดินด้วยความต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างสื้นเปลืองของมนุษย์ ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหาย ดังนั้นการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมา จะต้องปลูกจิตสำนึกรักผึ้งป่าให้แก่คนเสียก่อน ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรรณาธิการพิตร กับเจ้าหน้าที่ที่เฝ้ารับเดชะฯ เมื่อคราวเดชะฯ พระราชดำเนินไปห่วงงานต้นน้ำพัฒนาทุ่งจือ จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๑๔ ความตอนหนึ่งว่า “...เจ้าหน้าที่ป่าไม้มีควรจะปลูกต้นไม้ ลงในใจคนเสียก่อนแล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

๐๖
ขาดทุนคือกำไร

ต่อไปนี้เป็นเรื่องราวของเด็กวัยรุ่นที่มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถใช้เวลาว่างในการสร้างรายได้และสนับสนุนตัวเอง ด้วยความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เขามีรายได้ที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

www.teenee.com

๑๖. “ขาดทุนคือกำไร” “...ขาดทุน คือ กำไร our loss is our gain การเสีย คือ การได้ ประเทศชาติจะก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุข เป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...” จากพระราชดำรัสดังกล่าว คือหลักการที่พระองค์ ทรงมีต่อ พสกนิกรไทยด้วย “การให้” และ “การเสียสละ” โดยความ อุปถัมภ์มีสุขของราษฎร ถือเป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร ที่ สามารถสะท้อนให้เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน ดังพระราชดำรัส ที่ได้พระราชทานแก่ตัวแทนของปวงชนชาวไทยที่ได้เข้าเฝ้าฯ ถวายพระราช เนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อ วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๔ ณ ศาลาดุสิตาลัย พระตำหนัก จิตรลดารโหฐาน ความตอนหนึ่งว่า “...ประเทศต่างๆ ในโลกในระยะ ๓ ปีมานี้ คนที่ก่อตั้งประเทศที่มีหลักทฤษฎีใน

อุดมคติที่ใช้ในการปกครองประเทศล้วนแต่ล่มสลายลงไปแล้ว เมืองไทยของเราจะสามารถไปหรือ เมืองไทย นับว่าอยู่ได้มาอย่างดี เมื่อประมาณ ๑๐ วันก่อน มีชาวต่างประเทศมาขอพบร่องรอยการ ก่อตั้งประเทศ ที่ทำให้เกิดความประทับใจ ให้ “ปกครองแบบคนจน” แบบที่ “ไม่ติดกับตำแหน่ง” มากเกินไป ทำอย่างมีสามัคคี มีเมตตา กันก็จะอยู่ได้ตลอด ไม่เหลือกับคนที่ทำตามวิชาการที่เวลาปิดตำราแล้วไม่รู้ว่าจะทำ อย่างไร ลงท้ายก็ต้องเปิดหน้าแรกเริ่มต้นใหม่ “ถอยหลังเข้าคลอง” ถ้าเราใช้ตำราแบบลุ่มคลุ่มภัยกัน ในที่สุดก็ เป็นการดี ให้渥ชาติเข้าไปว่า “ขาดทุนเป็นการได้กำไร” ของเรานักเศรษฐศาสตร์คงค้านว่าไม่ใช่ แต่เรารอธิบาย ได้ว่า ถ้าเราทำอะไรที่เงินเป็นร้อย พัน หมื่นล้าน ถ้าทำไปเป็นการจ่ายเงินของรัฐบาล แต่ในไม่ช้าประชาชนจะ ได้รับผล ราษฎร์อยู่ดีกินดีขึ้น ราษฎร์ได้กำไรไป ถ้าราษฎร์มีรายได้รัฐบาลก็เก็บภาษีได้สะดวก เพื่อให้รัฐบาลได้ ทำการต่อไป เพื่อความก้าวหน้าของประเทศชาติ ถ้า “รู้ รัก สามัคคี รู้เสียสละ” คือการได้ ประเทศชาติจะ ก้าวหน้า และการที่คนอยู่ดีมีสุขนั้นเป็นการนับที่เป็นมูลค่าเงินไม่ได้...”

- ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล
- คิดให้ดีก่อนเป็นหนี้
- ลงทุนอย่างรอบคอบ
- มีเงินออมฉุกเฉิน
- คาดการณ์ค่าใช้จ่าย
- กำรงอกัน

2 เงื่อนไข

ความรู้

- มีความรู้เรื่องการเงิน
- ศึกษา และพัฒนาตัวเอง

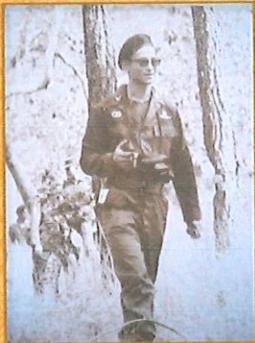
คุณธรรม

- ตั้งใจอุดมอุ่น ซื่อสัตย์สุจริต
- แบ่งปัน ช่วยเหลือผู้อื่น

๑๗ การพัฒนาองค์กร

ในหมวดการเมืองที่ให้ความต้องการที่จะผลักดัน
ให้เกิดความมั่นคงและเป็นก้าวแรกของบุคคลที่ต้อง^{การที่จะต้องดำเนินการให้ได้ในสังคมเป็นก้าวแรก}
มีความต้องการที่จะผลักดันให้เกิดความมั่นคงและเป็นก้าวแรกของบุคคลที่ต้องการให้เกิด

www.teenee.com

๑๗. “การพัฒนาองค์กร” การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เป็นองค์การแก่ไขปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อให้ประชาชน เช่นแข็งแรง พอดีจะดำเนินชีวิตต่อไป แล้วขึ้นต่อไปก็คือ การพัฒนาให้ประชาชนอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และ “พัฒนาองค์กร” ในที่สุด ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ตอนหนึ่งว่า “...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ก่อนอื่นเป็นสิ่งสำคัญยิ่งขาดเพราะผู้มีอาชีพ และฐานะเพียงพอที่จะพัฒนาองค์กรได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญในระดับสูงขึ้นต่อไป...

๑๘ พ้อยพอกิน

หมายเหตุกิจกรรมท่อง แม้ว่าต้องพัฒนา
เราอย่างท่องเที่ยวให้เกิดความ
ประศักดิ์และเป็นที่ปรึกษา
เป็นผู้ช่วยเหลือผู้คนต่อไป

www.teenee.com

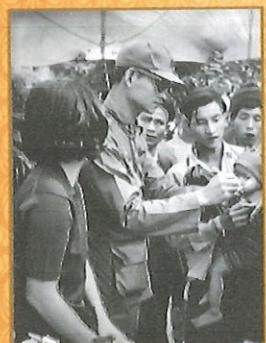
๑๘. “พ้อยพอกิน” การพัฒนาเพื่อให้พสกนิกร มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เริ่มจากการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมราษฎรในทุกภาคของประเทศไทย และพระองค์ได้ทอดพระเนตรความเป็นอยู่ของราษฎร ด้วยพระองค์เอง จึงทรงเข้าพระราชหฤทัยสภาพปัญหาอย่างลึกซึ้ง จากนั้นจึงได้พระราชทานความช่วยเหลือให้พสกนิกร มีความกินดีอยู่ดีมีชีวิตอยู่ในขั้น “พ้อยพอกิน” ก่อน แล้วจึงขยายไป สมรรถนะที่ก้าวหน้าต่อไป

๑๙ เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่ทรงพระราชทานขึ้น แนวทางดำเนินชีวิต แก่พสกนิกรมานานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อให้ชาวไทยอดพ้น และดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ดังนั้น “เศรษฐกิจพอเพียง” จึงเป็น ปรัชญาขึ้นแนวทางปฏิบัติของประชาชนทุกระดับ ในการ พัฒนาและบริหารให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ภายใต้ “ความพอเพียง” หากมีการเปลี่ยนแปลง โดยทุกคนต้องมี ความพอประมาณ, ชื่อสัตย์สุจริต, อุดหนุน, ความเพียร รอบคอบ, มีสติปัญญา ซึ่งเหล่านี้จะเป็นระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

๒๐ เศรษฐกิจพอเพียง

เป็นแนวทางการต่อสู้ รักษาความ
สงบเรียบร้อยของชาติ
การซักถามกับปัญญาคนเก่าแก่
ต้องที่นี่ที่ดีที่สุด ระหว่างทางไปใช้สัก
ให้เข้าใจกันและกันจนรู้ว่าหลอกกัน

www.teenee.com

๒๐

ความชื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อ กัน

คนที่มีความรู้สึก แล้ว สูญเสียไปแล้ว
แต่ก็ไม่ได้ ร่วบถุง ร่วงตัว ด้วยความรู้สึก
ที่กำ平安 ใจนี้ที่สูญเสีย
หลวงพ่อที่รักษาอย่างดี
ก็ ร่วบถุง ร่วงตัวไปแล้ว

www.teenee.com

๒๐. “ความชื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อ กัน”

“...คนที่ไม่มีความสุจริต คนที่ไม่มีความมั่นคง ขอบแต่เม็ก
จ่าย ไม่มีวันจะสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนรวมที่สำคัญอันใดได้
ผู้ที่มีความสุจริตและความมุ่งมั่นเท่านั้น จึงจะทำงานสำคัญ
ยิ่งใหญ่ที่เป็นคุณ เป็นประโยชน์แท้จริงได้สำเร็จ...” พระราชนัด
ธรรมในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
ทรงนาถบพิตร เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๒๒ “...ผู้ที่มี
ความสุจริตและบริสุทธิ์ใจ แม้จะมีความรู้น้อยก็ย่อมทำ
ประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ มากกว่าผู้มีความรู้มากแต่ไม่มี
ความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ...” พระราชนัดธรรมใน
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงนาถ
บพิตร เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๓๓

๒๑

ทำงานอย่างมีความสุข

“การอยู่ด้วย คิดอยู่ด้วย ใจดี
ตั้งแต่เมื่อเช้าที่รุ่งค่ำไปจนถึงค่ำคืน
ที่จะไม่ใช้ความรู้สึก ความรักที่ดีของตน
ในการทำงานไม่สามารถทำให้เกิดความสุข
ความสุขที่มีมนต์เสน่ห์งานนี้ที่รุ่งทึ่กตาและดูดู
ญาติพ้องที่รักและเพื่อน ที่รักงานหน้าที่

www.teenee.com

๒๑. “ทำงานอย่างมีความสุข”

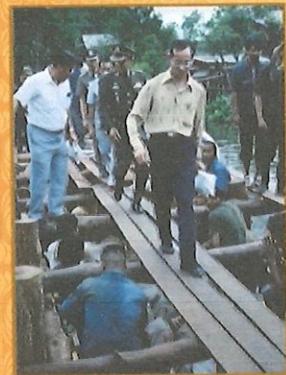
พระองค์ทรงพระเกiem สำราญ และทรงมีความสุขทุกรา
ที่จะช่วยเหลือประชาชน ซึ่งเคยมีพระราชดำรัสครั้งหนึ่ง
ความว่า “...ทำงานกับฉัน ฉันไม่มีอะไรจะให้ นอกจาก
การมีความสุขร่วมกัน ในการทำงานนี้ให้กับผู้อื่น...”

๒๒. “ความเพียร” พระองค์ทรงเริ่มโครงการต่างๆ ในระยะแรกไม่ได้มีความพร้อมมากนัก และทรงใช้พระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทั้งสิ้น แต่พระองค์ก็มิได้ท้อพระราชหฤทัย ทรงอดทนและมุ่งมั่นดำเนินงานนั้น ให้สำเร็จลุล่วง ดังเช่นพระราชินพนธ์ “พระมหาชนก” ซึ่งพระองค์ทรงใช้เวลาค่อนข้างนานในการคิดประดิษฐ์ถ้อยคำให้เข้าใจง่าย และปรับให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนชาวไทยปฏิบัติตามร้อยพระมหาชนก กษัตริย์ผู้เพียรพยายามแม้จะไม่เห็นผ่องก็จะวายหน้าต่อไป เพราะถ้าไม่เพียร ว่ายก็จะตกเป็นอาหารปู ปลา และไม่ได้พบกับเทวดาที่ช่วยเหลือให้จนนา

๒๓ ความเพียร

กอบก่ำรกรุง ในหลวงไม่เคารพที่ kobok
ไม่มีกราบหัวขออภัยจากเสือภูเขา

www.teenee.com

๒๔ รัก สามัคคี

กิจกรรม
๑ - ฝึกทักษะ รักษา รักษาความปลอดภัย
๒ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๓ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๔ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๕ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๖ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๗ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๘ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๙ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย
๑๐ - ฝึกทักษะ รักษาความปลอดภัย

www.teenee.com

๒๕. “รู้-รัก-สามัคคี”

พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสในเรื่อง “รู้ รัก สามัคคี” อย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่มีคุณค่าและมีความหมายลึกซึ้ง สามารถปรับใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย รู้: การที่เราจะลงมือทำสิ่งใดนั้น จะต้องรู้เสียก่อน รู้ถึงปัจจัยทั้งหมด รู้ถึงปัญหา และรู้ถึงวิธีแก้ปัญหา รัก: คือ ความรัก เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนการแล้วจะต้องมีความรัก การพิจารณาที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ไขปัญหานั้น ๆ คือ การสร้างฉันทะ สามัคคี: การที่จะลงมือปฏิบัติควรคำนึงเสมอว่าเราจะทำงานคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจกันเป็นองค์กร เป็นหมู่คณะจะจะมีพลังเข้าไปแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี๔

ส่วนที่ ๓

๓.๑ การนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติงานในสถาบันฯ

“เศรษฐกิจพอเพียงเริ่มที่ตัวเอง”

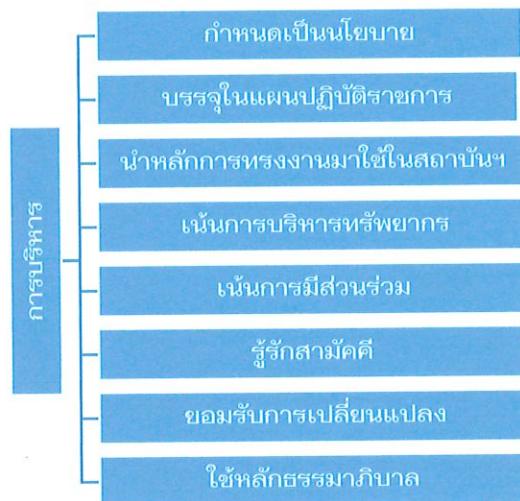
การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้น ขั้นแรกเราต้องยึดหลัก “พึงตนเอง” คือ พยายามพึ่งตนเองให้ได้ ก่อน ในแต่ละหน่วยงานมีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย สมาชิกในองค์กรแต่ละคนต้อง รู้จักตนเอง เช่น ข้อมูล รายรับ-รายจ่าย ในองค์กรของตนเอง สามารถรักษาและดับการใช้จ่ายของตน ไม่ให้ เป็นหนี้ และรู้จักดึงศักยภาพในตัวเองในเรื่องของปัจจัยสี่ให้ได้ในระดับหนึ่ง การพัฒนาตนเองให้สามารถ “อยู่ได้ อย่างพอเพียง” คือ ดำเนินชีวิตโดยยึด หลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้ ไม่ให้รู้สึก ขาดแคลน จนต้องเบียดเบียนตนเอง หรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดี จนต้องเบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียน สิ่งแวดล้อม โดย

๑. ยึดหลัก พ่ออยู่ พอกิน พอยใช้
๒. ยึดความประทัยดี ตัดthonค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือยในองค์กร
๓. ยึดถือการทำงานด้วยความถูกต้อง สุจริต ธรรมาภิบาล
๔. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันในทางการค้า
๕. ผุ้เน้นหาเครือข่ายความร่วมมือ พันธมิตร ในการบริหารงาน
๖. ตั้งใจทำงานด้วยความอุตสาหะวิริยะ
๗. นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาบูรณาการ คือ ทุนทางสังคม
๘. ตั้งสติที่มั่นคง ร่างกายที่แข็งแรง ปัญญาที่เฉียบแหลม นำความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อปรับ วิถีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

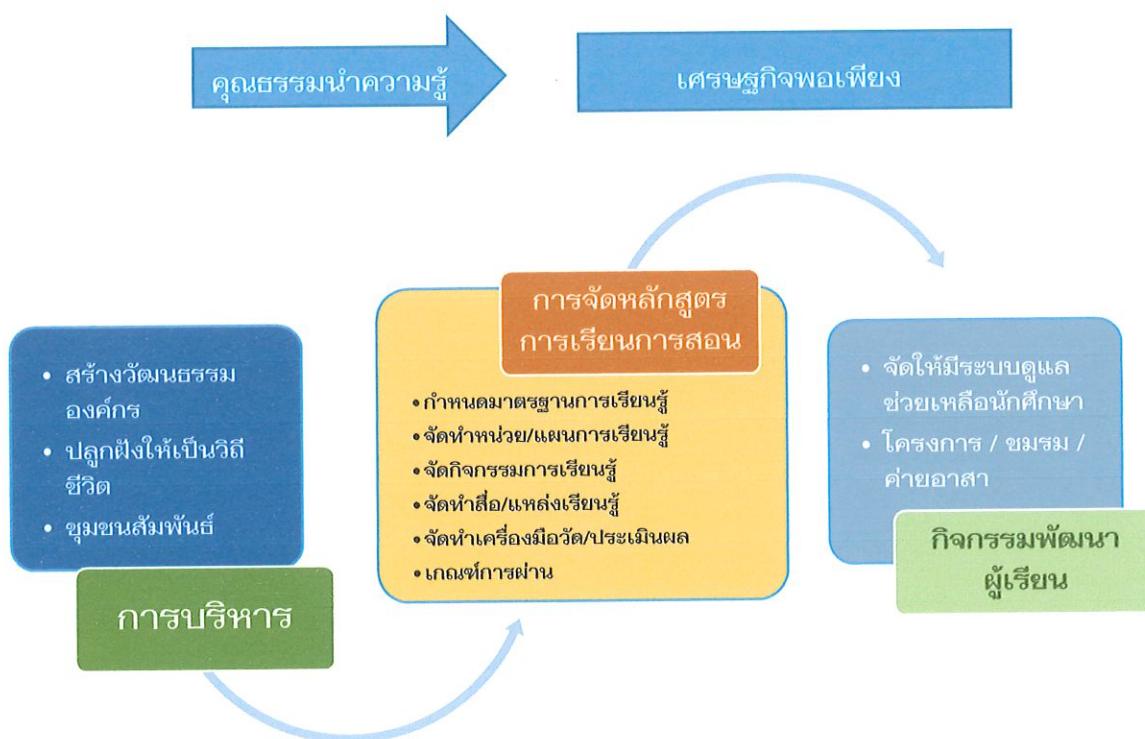

๓.๒ แนวทางการบริหารจัดการ

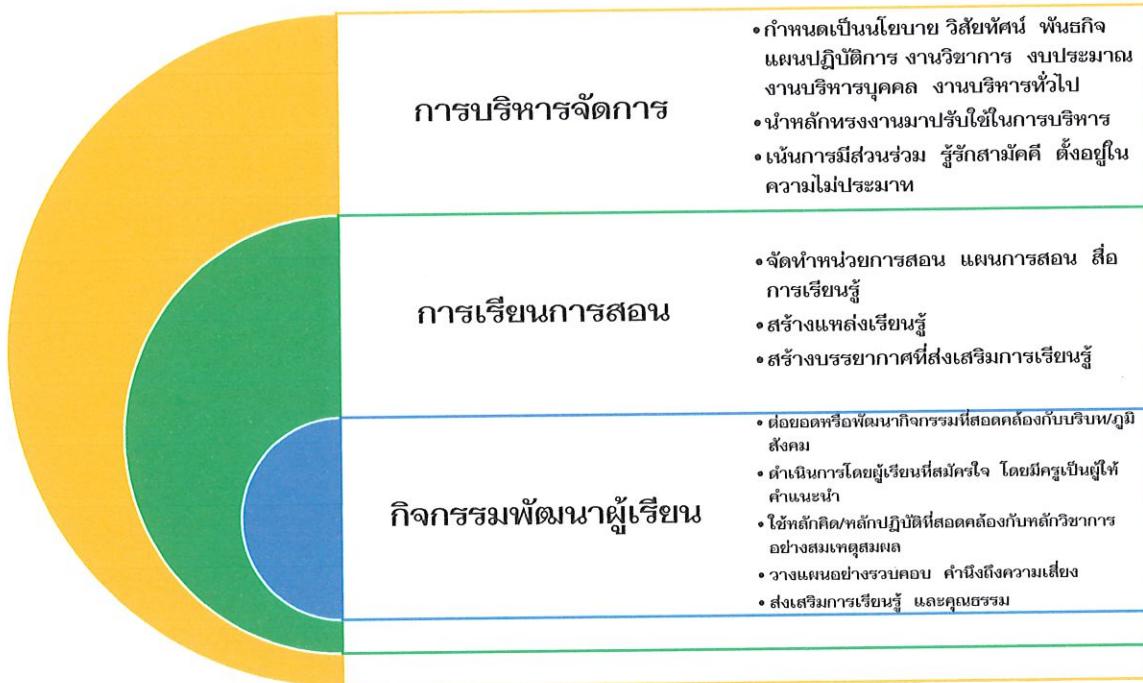
๓.๓ การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง

การนำเศรษฐกิจพอเพียงสู่ สถาบันฯ และสถานศึกษา

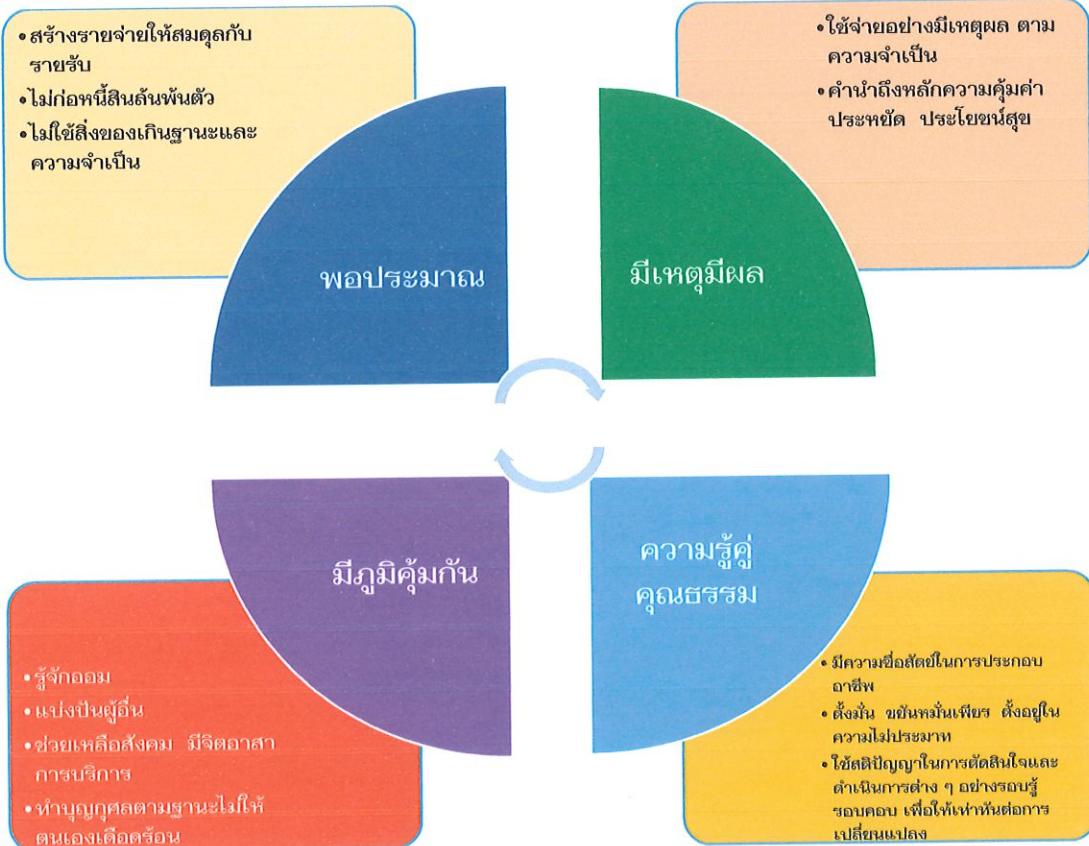

๓.๔ การนำไปปรับใช้

๓.๕ การเป็นตัวอย่างที่ดี

๓.๖ ในด้านต่าง ๆ

ด้านเศรษฐกิจ	พึงตนเอง ใช้จ่าย/ใช้สิ่งของอย่างประหยัด ใช้ชีวิตอย่างประมาณตน คิด/วางแผนอย่างรอบคอบ ไม่ประมาท เมื่อทางเลือกสำรองไว้เสมอ
ด้านจิตใจ	รู้ผิดชอบชั่วดี ละอายต่อการทำชั่ว เข้าใจชีวิตและโลกตามเป็นจริง มีจิตสาธารณะ นึกถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
ด้านสังคม	เห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน รักสามัคคี ร่วมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันฯ/สถานศึกษา
ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	รู้จักใช้และจัดการอย่างชاعน Laud และรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด พื้นฟูทรัพยากรและพอใช้อย่างยั่งยืน
ด้านเทคโนโลยี	รู้จักนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาเดิมที่มี คำนึงถึงประโยชน์ต่อคนหมู่มาก

ส่วนที่ ๔

ผลที่คาดว่าจะได้รับ / ข้อเสนอแนะ

จากการนำเอารหัสของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔ ก่อเกิดผลลัพธ์ที่ทำให้บุคลากรทางการศึกษาของสถาบันฯ เกิดการเปลี่ยนแปลง คือ

๑. บุคลากรได้ทราบถึงหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถกระทำได้จริง และมีผลต่อทั้งตนเองและส่วนรวม

๒. ยึดความประยุต์ ตัดthonค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดลงความฟุ่มเฟือยในการใช้ชีวิต

๓. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์สุจริต

๔. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกันในทางการอาชีวศึกษา ลดปัญหาความขัดแย้งในองค์กร หรือการต่อสู้กันอย่างรุนแรง

๕. ทุกคนไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตลุดพันจากความทุกข์ยาก ด้วยการช่วยเหลือหากความรู้ให้มีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ

๖. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดลงสิ่งชั่ว ประพฤติตามหลักศาสนา

๗. บุคลากรที่พอมีที่ทำกินก็นำเอารหัสของเกษตรทฤษฎีใหม่ นำไปปรับใช้ในครัวเรือน ผลผลิตที่ได้ก็นำมาแบ่งปันกันในสำนักงาน ก่อให้เกิดความรักสามัคคี

๘. มีการนำเอารหัสของเกษตรทฤษฎีใหม่ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สามารถนำไปเผยแพร่ทั่วโลกในองค์กร ประชาชนทั่วไป อีกทั้งนักศึกษาในระดับปริญญาตรีในทุก ๆ สาขาวิชา

๙. นักศึกษาบางสาขาวิชาได้ในความรู้นำไปปรับใช้ พัฒนาองค์ความรู้ก่อให้เกิดสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมใหม่ เช่น เครื่องหอดปลาท่องโก๋อัตโนมัติ เครื่องแจ้งช่องจอดรถที่ว่างในสำนักงาน หรือห้างสรรพสินค้า เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

เป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อน คือ การทำให้นักศึกษารู้จักความพอเพียง ปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้ผู้เรียนมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดแทรกแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร การเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อสอนให้นักศึกษารู้จักการใช้ชีวิตได้อย่างสมดุล ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง เท็นคุณค่าของทรัพยากรต่าง ๆ รู้จักอยู่ร่วมกับผู้อื่น รู้จักเอื้อเพื่อแผ่และแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษาสิ่งแวดล้อม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมค่านิยม ความเป็นไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รู้ว่าตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งในสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของโลก การกระทำของตนย่อมมีผลและเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อมในโลกที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ซึ่งการจะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น สำคัญคือรู้จะต้องรู้จักบูรณาการการเรียนการสอนให้ผู้เรียนและเยาวชนเห็นถึงความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งความเป็นองค์รวมนี้จะเกิดขึ้นได้ ครุต้องโดยใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อน

นอกจากนี้ ในการส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาฯ เป็นปัจจัยในการดำเนินงาน อาจจะใช้วิธี “เข้าใจเข้าถึง และพัฒนา” ตามหลักการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า สำคัญที่สุดครูต้องเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงก่อน โดยเข้าใจว่าแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น เป็นแนวคิดที่สามารถเริ่ม ต้น และปลูกฝังได้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ ในสถานศึกษา เช่น กิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาโดย การกำจัดขยะในสถานศึกษา การสำรวจทรัพยากรของชุมชน ฯลฯ

ก่อนอื่น ครูต้องเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี โดยกลับมาพิจารณาและ วิเคราะห์ดูว่า ในตัวครูนั้นมีความไม่พอเพียงในด้านใดบ้าง เพราะการวิเคราะห์ปัญหาจะทำให้รู้และเข้าใจปัญหา ที่เกิดจากความไม่พอเพียง รวมทั้งควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาด้วย โดยการวิเคราะห์นี้ต้อง ดำเนินไปบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม โดยเฉพาะคุณธรรมนั้น เป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้เกิดขึ้นในใจของ ผู้เรียนให้ได้ก่อน ผ่านกิจกรรมที่ครูเป็นผู้คิดขึ้นมา โดยครูในแต่ละสถานศึกษาจะต้องมานั่งพิจารณาก่อนว่า จะเริ่มต้นปลูกฝัง แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากจุดไหน ทุกคนควรมาร่วมกันคิดร่วมกันทำ สามัคคี กันในกระบวนการปรึกษาหารือ หลังจากที่ครูได้ค้นหากิจกรรมที่จะปลูกฝังแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงแล้ว ครูควรจะต้องตั้ง เป้าหมายการสอนก่อนว่าครูจะสอนผู้เรียนให้รู้จักพัฒนาตนเองได้อย่างไร โดยอาจเริ่มต้นสอนจากกิจกรรมเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่สามารถเริ่มต้นจากตัวเด็กแต่ละคนให้ได้ก่อน เช่น การเก็บ ขยะ การประหยัดพลังงาน ฯลฯ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัย ที่ตนเองมีต่อสิ่งแวดล้อม ภายนอกในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๔ มิติ

ในส่วนของการเข้าถึงนั้น เมื่อครูเข้าใจแล้ว ครูต้องคิดหาวิธีที่จะเข้าถึงผู้เรียนพิจารณาดูก่อน ว่าจะสอดแทรกกิจกรรมการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เข้าไปในวิธีคิดและในวิชาการต่าง ๆ ได้อย่างไร ทั้งนี้ อาจจัดกิจกรรมกลุ่มให้นักศึกษาได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ รู้จักแบ่งหน้าที่กันตามความสามารถของเด็กในแต่ละ ช่วงชั้น เช่น ในกิจกรรมการเก็บขยะเพื่อรักษาความสะอาดของสถานศึกษา รู้จักเชื่อมโยงกับชุมชนภายนอก รอบ ๆ สถานศึกษา เช่น สร้างกิจกรรมที่สอนให้นักศึกษารู้จักแบ่งแยกขยะ ร่วมมือกับชุมชนในการรักษา สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่สถานศึกษา และชุมชนของเข้าตั้งอยู่ด้วย

บรรณานุกรม

รศ.ดร. จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา : ๒๕๕๕ "เรื่อง ๑๕ ปี จากวิกฤตเศรษฐกิจ : เศรษฐกิจ พลเมืองกับความยั่งยืนของสังคมไทย" ชื่อเรื่อง แนวคิดการพัฒนา และการทำงาน เชิงพัฒนา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์

ศ.ดร.อภิชัย พันธุเสน : “แนวคิดเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน”

https://www.baanjomyut.com/library_๒/economic_community/๑๒_๑๐.html

ดร. สุเมร ตันติเวชกุล : “หลักการทำงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในการพัฒนาประเทศไทย” ๙ จันวาคม ๒๕๕๘ บริษัท ปุณฑีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)

ข้อมูล : สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) และมูลนิธิมั่นพัฒนา

มูลนิธิชัยพัฒนา https://www.chaiwat.or.th/site_content/item/๓๕๗๙-๒๐๑๐-๑๐-๐๙-๐๔-๒๔-๓๙.html

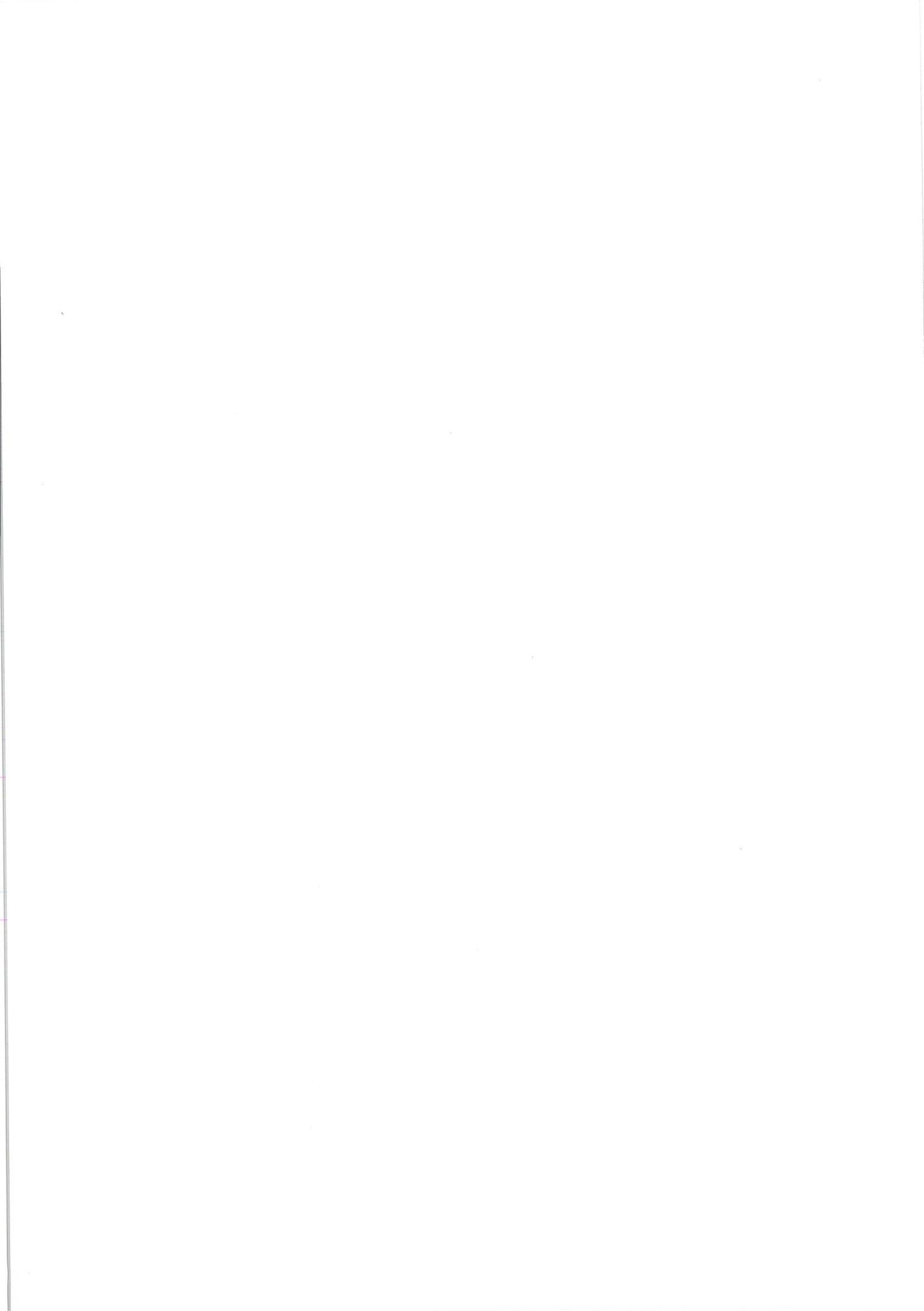
https://www.nesdc.go.th/ewt_wmc/ewt_dl_link.php?filename=sufficient_economy&nid=๙๑๙๙

<https://money.kapook.com/view๑๕๙๖๔.html>

คณะทำงาน

นายลิขิต	พลเหลา	ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔
นายจีระวัฒน์	ชาลิต	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ สอฉ.๔
นายประดิษฐ์	พาชื่น	รองผู้อำนวยการสถาบันฯ สอฉ.๔
นายวินัย	จันทร์เกشم	ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถาบันฯ สอฉ.๔
นายสุรัภ	สุร้าไฟ	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาคุณภาพเด็กและความร่วมมืออาชีวศึกษา สอฉ.๔
นายชุมสันติ	แสนใจสุข	ผู้อำนวยการอาชีวศึกษาบัณฑิต
บุคลากรทางการศึกษา สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔		

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๔
เลขที่ ๖๓๒ หมู่ที่ ๔ ต. วาริน-พิบูล ต.บุ่งใหม่
อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี ๓๔๑๙๐
โทรศัพท์ ๐๔๕-๒๑๐๖๘๑
โทรสาร ๐๔๕-๒๑๐๖๘๒